

נאבקים בגזענות ובאלימות שומרים על הדמוקרטיה

קובץ למחנכות ולמחנכים בכיתה לאחר הלחימה בעזה
ולאור גילויי האלימות ברחוב הישראלי

המערך מכיל

1. שעורי חברה בנושא קיום משותף והתמודדות עם הגזענות והאלימות
2. צ'אטים – שיחות קצרות וממוקדות עם תלמידים
3. אסופת קטעים לעיון ולהעשרה בנושא

- חולק בכנס 'מורה תחת אש' בשת"פ עם תנועת המורים -

הקדמה

בימים אלו לאחר הלחימה בעזה, אנו עדים לגל מכוער של אלימות גזענית.

הפגנות אלימות והסתה, זריקת אבנים, פגיעה באזרחים ברחוב הם רק חלק מהאירועים שהיו מופנים כלפי יהודים וערבים, ימנים ושמאלנים. נוכח העוול הזה הנראה יותר ויותר כחלק מהנוף הישראלי, איננו יכולים לשתוק עוד.

אנחנו, מחנכות ומדריכים, האחראיים על נפשם ותודעתם של חניכינו ותלמידותינו, המנסים לברוא חברה טובה וצודקת יותר – בעזרת המגע החינוכי הישיר החותר למפגש בלתי-אמצעי, היוצר אמון באדם ובעולם, ומניח את עתיד החברה הישראלית לפתחם של חניכינו, יום יום ושעה שעה, מבינים שיש עתים שצריך לעצור ולהתמודד באופן ישיר עם הבסיס הערכי, או הריק הרוחני עליו גדלה הגזענות.

אנו במרכז ההדרכה "המעורר" ובמרכז לקיום משותף, מודאגים מאוד ביחס למגמות אלה אשר מתגברות בחברה, וקוראים לכל בתי הספר להקדיש מפגשים אלו לנושא זה ובכך להמשיך דרך ארוכה שמטרתה לומר בקול ברור – הגזענות לא תעבור!

מחנכות יקרות, מחנכים יקרים,

נשמח אם תשלחו לנו שיעורים נוספים שהעברתם בנושא כדי שנוכל להפיץ לציבור המחנכים.

תודה!

'המעורר'

meorer@gmail.com

תנועת המורים

ilteachersorg@gmail.com

תוכן עניינים:

שיעורי חברה

- 4..... אין הבדל בין דם לדם.....
- 11..... ערך ההגנה.....
- 23..... גזענות – איום על הדמוקרטיה.....
- 35..... קיום משותף – הדרך השלישית.....

צ'אטים – שיחות קצרות שניתן להעביר בכל שלב ואינן דורשות בהכרח שיעור שלם

- 42..... לא לנקמה.....
- 44..... מלחמה בין קיצונים למתונים ולא בין יהודים לערבים.....
- 45..... הדת היהודית שוחרת שלום ויש כוחות המנסים להרסה.....

חומרי העשרה למחנכות ומחנכים – 46

הזמנה למפגש-איג'טימע – 51

אין הבדל בין דם לדם

שיעור בנושא קדושת חיי אדם

מטרות השיעור:

1. הבנה כי כל בני האדם שווים בערכם, וכי לחייו של כל אדם יש ערך ייחודי אינסופי.
2. בחירה משותפת לראות בקדושת החיים ערך עליון.
3. ביקורת הקריאות ל"נקמה" ופגיעה בחפים מפשע והבנת הסכנות הטמונות בכך.

למחנכת:

בשיעור הזה אנחנו הולכים לשוחח על ערכי יסוד ביצירת חברה: שוויון ערך האדם וקדושת חיי אדם.

סביר להניח שרבים מהתלמידים נמצאים בדיסוננס עמוק: מצד אחד הם חלק משיח דמוקרטי על קדושת חיי אדם, ומן הצד השני הם חשופים לחברה בה ערך חיי אדם הולך ונשחק. ניצור הגדרה בסיסית של שוויון ערך האדם וקדושת חיי אדם.

כולנו הזדעזענו מהרצח השפל של נפתלי, גלעד ואייל ז"ל. התחושות הקשות, הפחד והכעס שחשנו בעקבות הרצח הן תחושות שחשוב שיהיה להן מקום בשיחה. ישנם אנשים, ובניהם לא מעט בני נוער, שבחרו להסית ברחוב וברשתות החברתיות לאלימות, לנקמה ולפגיעה מחפים מפשע. נער צעיר, מוחמד אבו חד'יר, נרצח על לא עוול בכפו.

בשיעור ננסה ליצור הפרדה ברורה בין תחושות לגיטימיות של כעס, כאב ופחד, לבין הסתה לאלימות ופגיעה בחיי אדם.

מהלך השיעור:

חלק א' – שוויון ערך האדם וקדושת חיי אדם

1. אדם – קווי מתאר לדמותו:

מבקשים מהתלמידים להתחלק לזוגות. מחלקים לכל זוג 2 דפי A3. כל אחד מצייר את קווי המתאר של הראש של בן הזוג שלו דף (מניחים את הראש על הדף ומשרטטים מסביב) כך שנוצר לכל תלמיד דף עם קווי מתאר של הפרופיל שלו ריק.

כל תלמיד ממלא את ציור הראש שלו במחשבות שלו, רגשות שלו, תכונות שלו, דברים שמאפיינים אותו. עושים סבב מציגים את הפלקטים ומשתפים.

2. דיון:

- האם יש שני תלמידים זהים בין כל הפלקטים שראינו?
- אם אנחנו כל כך שונים, מה מאחד אותנו? מה משותף?

- ואם היינו עושים את התרגיל עם אנשים מאינדונזיה? מכפר בדואי? מבני ברק? – השונות היתה גדולה, אבל מה משותף?
- חיצונית אנחנו נראים דומה אבל פה רואים איך כל אחד שונה מבפנים. אז מה כן משותף לכל האנשים?

3. קוראים עם התלמידים קטע מהמשנה, מסכת סנהדרין – (נספח א')

”אדם טובע מאה מטבעות בחותם אחד, וכולם דומים זה לזה, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו של אדם הראשון, ואין אחד מהם דומה לחברו...לפיכך חייב כל אחד ואחד לומר, בשבילי נברא העולם. לפיכך נברא אדם יחיד, ללמדך, שכל המאבד נפש אחת מעלה עליו הכתוב כאלו אבד עולם מלא. וכל המקים נפש אחת מעלה עליו הכתוב כאלו קים עולם מלא”

(משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד, משנה ה)

4. דיון:

- מה נאמר בקטע?

למחנכת:

פרשנותנו לכתוב היא שהאדם יוצר דברים שיכולים להיות באותה תבנית, לדוגמא מטבעות, כולם אותו הדבר ואין ביניהם ייחוד או הבדל. גם האדם נוצר ב”תבנית” של האדם הראשון ומבחינה זו כולנו בני אדם ואין בינינו הבדל. אבל למרות זאת הייחוד הוא שכל אדם הוא יצירה חד-פעמית שאין דומה לה, ולחיי כל אדם יש ערך סגולי וייחודי שאין לכמתו או להמירו.

5. דיון:

- מה הכוונה בהשוואה של האנשים למטבעות באותה תבנית? – ”טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון”?
- מה מנסים לחדד בהשוואה בין יצירת מטבע ליצירת האדם כאשר כתוב ”ואין אחד מהן דומה לחברו”?
- מה זה אומר על הערך של חיי אדם?
- האם אתם מסכימים עם המשפט? **האם ערך חיי אדם, כל אדם, הם הדבר החשוב ביותר בעיניכם?**
- מה קורה לבני אדם ולחברה שלא שמים את ערך חיי אדם כדבר חשוב? **יש לכם דוגמאות?**

חלק ב' – אין הבדל בין דם לדם

1. דיון:

- אתם זוכרים את שלושת הנערים שנרצחו על ידי הרוצחים הפלסטינים? מי זוכר את שמותיהם ומאיפה הם? (גיל-עד שאער מטלמון, נפתלי פרנקל מנוף איילון, ואייל יפרח תושב אלעד)
- מה הרגשתם כשהתגלה דבר הירצחם?

- מה אתם חושבים על הקריאות שהיו ברשתות החברתיות שקראו ל"נקמה" ולפגיעה בחפים מפשע כתגובה לרצח הנערים?
- האם התגובות האלה מקיימות את קדושת חיי אדם או סותרות אותה?

2. **אמרי:** ההסתה לאלמות לא הסתכמה ברשתות החברתיות. היו לא מעט תקריות בהם אנשים בחרו להכות ברחוב חפים מפשע רק בגלל היותם ערבים ואף נרצח נער צעיר – מוחמד אבו חד'יר מבית חנינא ע"י רוצחים יהודים שעשו זאת, לדבריהם, כנקמה על רצח הנערים.

3. **הציגי** את הכתבה על הרצח של הנער מוחמד אבו חד'יר.

4. **שאלי:**

- איך לדעתכם הגיבו הורי הנערים היהודים שנרצחו כשהם גילו שיהודים, בתגובה לרצח של הבנים שלהם, הלכו ורצחו נער ערבי, מוחמד אבו חד'יר בן 15, רק בגלל שהרוצחים של הבנים שלהם היו ערבים?

5. **הציגי** את התבטאות של אמו של נפתלי פרנקל (נספח ג')

"..מדובר במעשה מחריד ומזעזע", הגיבה המשפחה. "אין הבדל בין דם לדם. רצח הוא רצח, יהיו הלאום והגיל אשר יהיו. אין הצדקה, אין סליחה ואין כפרה לרצח כלשהו."

- מדוע משפחת פרנקל מתבטאת כך? מדוע היא לא רוצה נקמה?
- האם רק מי ששילם את המחיר הגבוה ביותר – אובדן בן, יכול להבין מישהו כ"כ אחר ממנו כי גם הוא איבד את בנו?
- האם גם אנחנו יכולים להביע הזדהות כמו שהבענו הזדהות עם משפחות הנערים או שלנו זה יהיה קשה מדי? למה?

6. **קראי** ביחד עם התלמידים את דבריו של הרב בני לאו (נספח ד') או לחלופין את דבר תנועות הנוער בתגובה לרצח מוחמד אבו חד'יר (נספח ה')

7. **דיון:**

- מדוע חשוב שכחברה נדע להתעקש על ערך קדושת חיי כל אדם בכל מחיר?
- מה יכול לקרות לחברה שלנו אם חיי אדם יהיו משהו שאפשר ומותר לפגוע בו?
- איך זה מרגיש לחיות בחברה בה לחיי אדם אין ערך וניתן לפגוע בהם או להסית לפגיעה בהם?

סיכום:

פגיעה בחיי אדם, כל אדם היא מעשה לא מוסרי, לא דמוקרטי, הסותר את רוחה של היהדות והציונות. התגובה לרצח שפל של נערים תמימים צריכה להיות חיזוק קול הקורא לשמירה על חיי אדם ומתנגד לאליםמות. קריאות הנקמה וההסתה הגזענית יוצרות אווירה בה מותר לפגוע בחיי אדם. אווירה זו מסוכנת מאוד ומפוררת את החברה שלנו ואת היכולת של אנשים שונים בעלי דעות שונות לחיות יחד.

נספחים:

"אדם טובע מאה מטבעות בחותם אחד, וכולם דומים זה לזה, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו של אדם הראשון, ואין אחד מהם דומה לחברו...לפיכך חייב כל אחד ואחד לומר, בשבילי נברא העולם. לפיכך נברא אדם יחידי, ללמדך, שכל המאבד נפש אחת מעלה עליו הכתוב כאלו אבד עולם מלא. וכל המקיים נפש אחת מעלה עליו הכתוב כאלו קיים עולם מלא"

(משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד, משנה ה)

גלוש ב - nrg מהסלולר <<
ראשי « חדשות » בארץ

משפחת פרנקל: "אין הבדל בין דם לדם"

קרובי החטוף נפתלי פרנקל הבהירו כי אם אכן נרצח נער ערבי על רקע לאומני – "מדובר במעשה מחריד". "רצח הוא רצח, אין סליחה וכפרה"

צביקה קליין | 2/7/2014 11:06

7
g+1
Recommend
1.7k
תגיות: משפחת פרנקל

מתנגדים לנקמה אלימה: משפחתו של [נפתלי פרנקל](#), שנחטף ונרצח יחד עם אייל יפרח וגיל-עד שער, הגיבה הבוקר (רביעי) למציאת גופתו של הנער הערבי והודיעה כי היא מתנגדת לאליםמות: "אין הבדל בין דם לדם".

"איננו יודעים במדויק מה אירע הלילה במזרח ירושלים והנושא נבדק במשטרה. אולם אם אכן נרצח המשפחה אין ספק

כתב אישום: "חנקו ושרפו נער רק כי היה ערבי"

פרקליטות המדינה הגישה כתב אישום חמור נגד שלושת החשודים ברצח הנער הפלסטיני מוחמד אבו ח'דיר. מכתב האישום עולה כי הנאשמים החליטו לנקום על רצח שלושת הנערים בגוש עציון, ולאחר נסיון חטיפה שלא צלח הם חנקו, היכו ושרפו למוות את הנער רק כי היה ערבי. היועץ המשפטי לממשלה הגיב בחריפות: "מעשה גזעני ומזעזע"

ליל יא' בתמוז. יום הולדת של אבא שיחיה בבריאות ובטוב.

כשחיים ליד אבא שבא "משם" מקבלים פרופורציות. מניין הנספים באושוויץ בשני ימים של חודש יולי 44 היה זהה למספר הנספים בכל מערכות ישראל בכל שנותיה של המדינה. מספר החללים שלא נמצאו עד עצם היום הזה מגיע למיליונים. אחד הקולות האחרונים שאבא שמע מנוסעי הרכבות של עירו פיוטריקוב לטרבלינקה היה זעקה של אשה: "יהודים, נקמה!".

הפעם הראשונה שראיתי דמעה בעינו של אבי הייתה כשראה אותי עטור מדי צה"ל. אז הוא לימד אותי את השיעור הראשון באזרחות: כשידיך ריקות אתה זועק לנקמה מן השמיים. כשידיך מלאות אתה לוקח אחריות ומנהל את המערכה, עם תפילה לעזרת השמיים.

ברוך השם, ידינו אינן ריקות. איננו מתנצלים על שבאנו לארץ ישראל כדי להישאר בה לעולמים. צה"ל מנסה בכל כוחותיו להימנע מהרג חפים מפשע. למרות ההשתדלות נהרגים נשים וילדים. כל אדם שנהרג הוא צלם אלהים. למרות הוראות הפתיחה באש הכל כך מחמירות נאלצים טייסי חיל האוויר וכוחות הבטחון לפגוע במבנים שהחמאס מחזיק בתוכם אנשים כמגן חי למצבורי תחמושת.

חייבים לבכות על הרג ילדים בכל מקום בעולם, וכן יונס בכללם. אבל אסור להשוות בין ילדים שנהרגו בעזה בהיותם שבויים בידי הטרוריסטים לבין ילדי ישראל שנחטפו ונהרגו במזיד על ידי טורפי אדם. גם הרוצחים היהודים שרצחו את מוחמד אבו חדיר הם חיות אדם פראים שצריכים להיות מוקעים בראש כל חוצות. הם רמסו את שם ישראל, חיללו את התורה והראו לעולם שגם יהודים עשויים להיות רוצחים אכזריים. הרוצחים הללו מכתימים מדינה שלמה. הם מחבלים בישראל וביהדות יותר מכל מחבל אחר.

בשעות וימים אלה אנו מוכרחים להתחזק מבית ולהתאחד בכוח המוסרי והעוצמתי שלנו. צה"ל מוסרי וצה"ל איתן ואנו מוכרחים להיות איתנים בכוח המוסר כדי לחזק את ישיבתנו בארץ הזו. הלוואי והייתי יכול להעניק לאבא ליום הולדת בשורת שלום. במקום זה הוא מעניק לי את אורך הנשימה ואת הכרת הטוב שאנו, דור אחד אחרי השואה, זכינו למדינה ריבונית. ביום ששי בבוקר נקיים בבית כנסת הרמב"ן כמה שעות של תפילה ודברי התעוררות לתיקון וחיזוק. פרטים יבואו.

הרב בני לאו

ואהבת לרעך כמוך ועל דמו לא תעמוד*

דבר תנועות הנוער לעת הזאת

תמוז תשע"ד, יולי 2014

לחניכי תנועות הנוער, למשפחותיהם ולכלל הציבור בישראל:

חטיפתם והירצחם של הנערים גיל-עד שער, נפתלי פרנקל ואייל יפרח בפגיעות טרור שפיל מכאיבה ומקוממת. אנו מבינים כי מטרתו של הטרור היא להטיל מורא ולערער את ריבונותה של ישראל, אך גם להנציח את שפיכות הדמים.

בימים שעברו מאז נמצאו גופות הנערים מתגעש עלינו גל של אמירות ומעשים אשר מסייעים בידי הסורוריסטים להשיג את מטרתם האמיתית: זריעת פחד, שבירת חוסנה של החברה הישראלית וחיסול הסיכוי לעתיד של שלום.

בשבוע האחרון הזדעזענו, כולנו, מהרצח המתועב של הנער מוחמד אבו חדיר שנרצח בידי מחבלים יהודים אשר ראו במעשה נקמה על רצח שלושת הנערים.

נקמה אלימה מעין זו זרה לרוחן של מדינת ישראל ושל תורת ישראל וסותרת את דרכה של הציונות!

אנו, אנשי תנועות הנוער- יהודים וערבים, דתיים וחילוניים כאחד, אבלים על הירצחם של הנערים כולם. אנו מגנים בחומרה את אלו שבחרו להגיב בניכור ואף בשמחה נוכח האבל בו צריכים להיות שותפים כל אזרחי מדינת ישראל.

כל פעולה אשר מרבה את האיבה בין הציבורים השונים בישראל כמוה ככניעה לטרור המבקש לפזר את רקמת החברה הישראלית.

אנו, חברי תנועות הנוער, קוראים לכולם דווקא בעת הזאת לזכור את הכלל **"ואהבת לרעך כמוך"**. אנו מאמינים כי יש לראות כלל זה כמטון לא רק למי שדומה לנו, אלא גם לאחר, לשונה ולכלל החברה. כלל זה צריך להיות בסיס לעשייתנו היום ותמיד. השבועות האחרונים, מלאי האימה, חשיפו גם אור נגח בחברה הישראלית. אנשים אמיצים העזו להתייצב כנגד האלימות, ורבים חשו כי מחיצות ארוכות שנים מתמוססות. עלינו לחזק מגמות אלו למען ינבר האור על החושך בארצנו האהובה.

בימים שלאחר חטיפת הנערים התגלה עם ישראל בתפארתו ובעוצמתו בתקווה משותפת לשובם. עם מאוחד ומלוכד אשר ידע שעל אף המחלוקות בדעות אין מחלוקות בלבבות. אנו, חברי תנועות הנוער מכל גווני הקשת של החברה הישראלית הבאים מתוך תפישות עולם שונות ובעלי מחלוקות רבות, מבקשים לקרוא קריאה לציבור הרחב בלב אחד: על כולנו לשמור את האחדות, על החיבור ועל העוצמה שהתגלו, על כולנו להילחם כאיש אחד באלימות ובהסתה. מתוך תפישות עולם ערכית ומוסרית נדבק בקריאתה של משפחת פרנקל האבלה: **"אין הבדל בין דם לדם. רצח הוא רצח, יהיו הלאום והגיל אשר יהיו. אין הצדקה, אין סליחה ואין כפרה על רצח כלשהו"**. זו משמעותה של קדושת החיים ושל שוויון ערכו של כל אדם.

אנו, רכזות ורכזי ההדרכה בתנועות הנוער השונות, עומדים ומכריזים כי "עוד לא אבדה תקוותנו". אל מול הקשיים והמכשולים, מבית ומחוץ, בכוחנו להקים בארצנו מדינת מופת הפועלת לאור חזון נביאי ישראל ונאמנה למגילת העצמאות.

לסיום, ברצוננו לחזק את אזרחי המדינה ואת כוחות הביטחון הנמצאים בקווי הקדמות. אנו תקווה כי מערכת הלחימה הנוכחית נגד ארגוני הטרור תסתיים במהרה תבטיח את ביטחונם של כלל אזרחי המדינה.

בשם תנועות הנוער: בני עקיבא, הצופים, הנוער העובד והלומד, השומר הצעיר, עזרא, המחנות העולים, האיחוד החקלאי, הצופים הערבים, בית"ר, המכבי הצעיר, הנוער הלאומי, אריאל, התנועה הדרוזית.

*ע"פ: ספר ויקרא, פרקים י"ח, י"ט

ערך ההגנה

מערך שיעור בנושא ערך ההגנה לאור הלחימה ברצועת עזה – יולי-אוג 2014

למורה:

כאזרחים ומחנכים אנו מתמודדים עם מציאות מורכבת שבה תושבי הדרום סובלים סבל ממושך, המתעצם בימים אלו לסכנת חיים ממשית, תושבי המרכז "מצטרפים" לטווח הטילים, אלפי אזרחים מכל הארץ מגויסים למילואים לזמן בלתי מוגבל, חיילי צה"ל נהרגים ונפצעים וברצועת עזה, לצד הפגיעה בתשתיות ובפעילי טרור נפגעים גם חפים מפשע.

על רקע כל אלו, אנו עדים להקצנה של השיח הציבורי בישראל לעבר רצון לנקמה, קריאה לפגיעה חסרת גבולות באזרחים, ולכמיהה לניצחון "מוחץ" מוחלט וסופי. זאת תוך התעלמות ממטרותיו המוגדרות של המבצע, ומערכי היסוד של צה"ל, המחייבים אותנו לשימוש מידתי והגנתי בכוחנו. בעינינו הקצנה זו פוגעת בחוסן המוסרי והערכי של החברה הישראלית.

בשיעור זה נעניק מידע המרחיב את הפרספקטיבה בנושא ונעמיד את התלמידים בצומת הערכי בו מצויה כעת החברה הישראלית – כיצד ליצור הגנה למדינת ישראל ולהיאבק בארגוני הטרור תוך שמירת ערכי המוסר והצדק של מדינת ישראל וצה"ל.

מטרות השיעור:

1. הבנת המציאות הביטחונית בדרום הארץ בשנים האחרונות כרקע למבצע "צוק איתן", בדגש על הקושי של תושבי הדרום לקיים חיים תקינים.
2. הבנת הייעוד של צה"ל ומערכת הביטחון – הגנה על חיי אזרחי ישראל כאמת מידה מוסרית לפעולות הצבאיות הננקטות.
3. בחינה ביקורתית של הלכי רוח תוקפניים בציבור אשר פוגעים בייעודו ההגנתי של צה"ל ובחירה להתמודד איתן, באמירות ובמעשים.

מהלך השיעור:

1. **הציגי** לתלמידים דף מידע – המציאות הביטחונית בדרום הארץ החל משנת 2000. סביר להניח שיהיה צורך להתעכב ולהסביר חלק מהפרטים.

2. **דיון:**

- מה זה מעורר בכם? אילו תחושות זה מעלה בכם?

הערה למורה: יכול לעלות ייאוש, יכול לעלות כעס, יכולה לעלות תחושה שהפיתרון חייב להיות אליים, יכול להתעורר חוסר אונים. זה הזמן לתת מקום לתחושות השונות לצוף, ללא ביקורת.

3. **שאלי** (שאלה מעט מבלבלת):

- מי לדעתכם מנצח במערכה הזאת?
- מה אמת המידה לניצחון בעיניכם?

הערה למחנכת: זוהי שאלה מעט מבלבלת, מכיוון שאין מנצחים במערכה שכזאת. לא ניתן למדוד ניצחון לפי מס' אבידות בנפש, לא לפי מס' אבידות ברכוש. ניצחון הוא בכלל לא המטרה. לכל מערכה יש מטרות. הניסיון של צה"ל הוא לעמוד במטרות המערכה. אם המטרות הושגו, המבצע נחשב כהצלחה.

4. **קראו יחד** קטע מכתבתה של אבירמה גולן – "אין נפגעים ולא נגרם נזק" (2008).

5. **דיון:**

- מה היא מנסה להגיד? מי נפגע במצב ביטחוני כזה? איך אומדים את הנזק, את גודל הפגיעה?

6. **אמרי:**

אבירמה מנסה להגיד שהחיים תחת איום הרקטות מסוכנים בכמה וכמה רבדים. הרובד הראשון והברור הוא סכנת החיים, הסכנה להיפגע פגיעה פיזית מרקטה, להיפצע או להיהרג. הרובד השני, עליו אבירמה מצביעה בקטע הקצר שקראנו הוא הרובד של הפגיעה הנפשית. זהו רובד אמורפי יותר, שלא ניתן לאמוד אותו בצורה מדויקת. למציאות כזאת של חיים תחת ירי מתמיד של רקטות יש השלכות ארוכות טווח. על ילדים ומבוגרים כאחד.

7. **שאלי:**

- מה תפקידו של צה"ל במצב כזה? (קבל/י תשובות שונות...)

אופציה א':

8. **קראו יחד** את דברי הרמטכ"ל דוד אלעזר בעצרת לוחמי הגיטאות תשל"ג:

"אנחנו עם אשר האנדרטות שהקים לא היו אף פעם אנדרטות נצחון.
האנדרטות שלנו – כולן – חקוקים עליהן שמות הנופלים"
הרמטכ"ל דוד אלעזר, בעצרת לוחמי הגטאות תשל"ג

9. דיון:

- למה זה חשוב שהאנדרטות שלנו הן לא אנדרטות ניצחון?
- למה אל מול זה הוא מציין את זה שהאנדרטות שלנו – חקוקים עליהן שמות הנופלים?
מה המשמעות של זה?

10. אמרי:

הצבא של ישראל הוא צבא הגנה. המלחמות אליהן אנחנו יוצאים הן לא מלחמות כיבוש, הן לא מלחמות מתוך תאוות בצע לשטח ושליטה. אנחנו יוצאים למלחמות על מנת להגן על עצמנו ועל היכולת שלנו לחיות בשלום ובביטחון בארצנו. לכן אין אנדרטות ניצחון. על האנדרטות שלנו חקוקים שמות הנופלים – שם-שם. זאת על מנת שנזכור את המחיר הכבד אותו אנחנו משלמים על מנת לאפשר את קיומנו כאן בישראל.

אופציה ב':

11. הקריאי וכתבי על הלוח קטע מתוך מסמך רוח צה"ל (כדאי להגיד כמה מילים על החשיבות של קיומו של מסמך כזה לצה"ל, שמתווה קו מנחה ערכי לצבא שלנו):
"מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל ועל עצמאותה, ולסכל מאמצי אויב לשבש את אורח החיים התקין בה"

(מתוך מסמך רוח צה"ל)

12. דיון:

- מה מבחינת צה"ל תפקידו ביחס למצב הזה?
- האם אתם מסכימים עם מטרה זו?
- מה ההבדל בין צבא מגן לצבא תוקף?
- מדוע לדעתכם נקרא צה"ל "צבא הגנה" ולא למשל "צבא התקפה"?

13. אמרי:

כשהוקם צה"ל הוחלט לשים בשמו את המילה "הגנה" ולהגדיר אותה כמטרתו המרכזית, מאחר שפניה של מדינת ישראל הם לשלום עם שכניה, מתוך האמונה בערך קדושת חיי אדם. לנו כמדינה אין רצון לפגוע בחייו של אף אדם. אנו עושים זאת בלית ברירה כאשר נשקפת סכנה ממשית לחייהם ולביטחונם של אזרחי מדינת ישראל – וזו משמעותה של ההגנה.

כדי להגן יוצאים לפעמים למהלכים של התקפה – אך מטרתם תהיה לעשות רק מה שנדרש כדי לשמור על בטחון מדינת ישראל במצב הנוכחי.

14. הפני את תשומת לב התלמידים למבצעים השונים שצה"ל ערך ברצועה לאורך השנים. בקשי מהתלמידים להתבונן ולנסות להבין מה היו המטרות של כל מבצע.

15. דיון:

- מה היו מטרות המבצעים? מה הם ניסו להשיג? (באופן כללי נראה כי כלל המבצעים שאפו לפגיעה בפעילים ובציוד של החמאס, תוך חתירה להפסקת אש זמנית, שאכן הגיעה לתקופה מסוימת).
- האם מטרותיהם מבטאות את "ערך ההגנה"?

16. הציגי לכיתה מספר "טוקבקים" ותגובות שונות למבצע 'צוק איתן'.

17. דיון:

- מה אתם מרגישים כלפי תגובות כאלה שעולות בעם?
- האם הם תואמים את מטרות המבצע? למה?
- האם הם תואמים את ערך ההגנה ואת רוח צה"ל?
- מהן תגובות רצויות בעיניכם למצב לחימה שכזה?

18. אמרי לסיכום:

נראה שחלק גדול מהשיח הציבורי על המבצע חורג בהרבה ממטרותיו ומתעלם מערכים יסודיים של צה"ל ושל החברה הישראלית. האמירה "תנו לצה"ל לכסח" סותרת את ערך חיי אדם אשר צריך לעמוד לנגד עינינו בכל מצב, ואינה מציאותית – מכיוון שלמבצע צבאי יש מטרות מוגדרות (כמו למשל פגיעה במערך הרקטות) ולא פגיעה חסרת הבחנה וחסרת גבולות. עלינו להבטיח שפעולותינו תואמות את המטרות, גם כדי למנוע ככל האפשר פגיעה בחפים מפשע ברצועת עזה, וגם כדי שתהיה לגיטימציה בינלאומית למבצע (נכון לעכשיו המדינות המרכזיות בעולם תומכות בו). חשוב גם לזכור שמבצע צבאי אינו עומד לבד – הצלחתו נמדדת במהלך מדיני שמשלים אותו (הפסקת אש וכד').

אז בימים אלו – תנו לצה"ל להגן.

ציר זמן: אירועים נבחרים ברצועת עזה ב-14 השנים האחרונות

הרשות הפלסטינית – שלטון עצמי (שאינו במעמד של מדינה) של הפלסטינאים באיזור יהודה, שומרון ורצועת עזה. הוקמה ב-1993 כחלק מהסכמי אוסלו.

החמאס – פירוש השם "תנועת ההתנגדות האיסלאמית" ארגון פלסטיני, הוקם ב-1987, מתנגד לישראל ולהסכמי השלום איתה, ביצע פיגועי טרור רבים. פועל גם כמפלגה בתוך הרשות הפלסטינית.

ההתנתקות: נסיגה חד צדדית של ישראל מרצועת עזה. בחודשים לפני ההתנתקות יש עלייה במספרי הפיגועים ובירי הקסאמים כדי ליצור את הרושם שמדינת ישראל בורחת מפני החמאס. בחודש ההתנתקות עצמו אין כמעט קסאמים אך לאחר ההתנתקות הירי מתחדש בעוצמה.

השתלטות החמאס על הרצועה: בחודשים מאי-יוני 2007 נערך עימות צבאי אלים בין החמאס לפלגים אחרים, בסופו משתלט החמאס בכוח על רצועת עזה ומבסס בה את שלטונו **בנפרד מהרשות הפלסטינית** בהנהגת אבו מאזן. מאותה נקודה חלה עלייה תלולה במספר הפיגועים והירי היוצאים מרצועת עזה.

מבצע עופרת יצוקה: מטרת המבצע: "לפגוע קשה בממשלת חמאס על מנת לגרום למציאות ביטחונית טובה יותר לאורך זמן סביב רצועת עזה, תוך חיזוק ההרתעה וצמצום ירי הרקטות ככל שניתן". המבצע החל בהפצצה מאסיבית מהאוויר על מטרות חמאס בעזה והמשיך בכניסה של כוחות קרקעיים לרצועה. במהלך המבצע נהרגו (ע"פ נתוני דובר צה"ל) 1,166 פלסטינאים, מתוכם 709 פעילי חמאס וארגוני טרור. בישראל נהרגו 3 אזרחים ו-10 חיילים. המבצע הסתיים בהפסקת אש חד-צדדית של ישראל.

- אוקטובר 2000 – תחילת **אינתיפאדת אל-אקצה** – פיגועים של ארגוני הטרור **ברשות הפלסטינית** נגד ישראל.
- ינואר 2001 – תחילת ירי פצמ"רים מהרצועה – על יישובי גוש קטיף ונצרים.
- אפריל 2001 – מקרה מתועד ראשון של ירי קאסם על שדרות.
- **מרץ 2002 – מבצע חומת מגן – מבצע רחב היקף של צה"ל כנגד מעוזי טרור ביהודה ושומרון (לא ברצועת עזה)**
- **אוקטובר 2004 – מבצע "ימי תשובה" – צה"ל תוקף מטרות בצפון רצועת עזה במטרה למנוע ירי קסאמים על שדרות**
- נובמבר 2004 – יאסר ערפאת נפטר, אבו מאזן מתמנה לנשיא הרשות הפלסטינית.
- **ינואר 2005 – "תהדיה" – הסכם הרגיעה בין ישראל לאבו-מאזן** (בפועל ארגוני הטרור ממשיכים בפיגועים ובירי הקסאמים – ואין באמת רגיעה).
- **אוגוסט 2005 – ההתנתקות.**
- **ספטמבר 2005 – מבצע גשם ראשון – קשת התקפות ופעולות של צה"ל ברצועת עזה, בעקבות ירי כבד של רקטות קסאם על שדרות.**
- **דצמבר 2005 – מבצע שמיים כחולים – מבצע שבו הוקם "אזור החיץ" שמטרתו להגן מפני ירי קסאמים על אשקלון ושדרות.**
- ינואר 2006 – **חמאס** מנצח בבחירות לרשות הפלשתינאית.
- **פברואר 2006 מבצע "מכת ברק" – חיסול 9 מחבלי חמאס.**
- מרץ 2006 – **פגיעה ראשונה של קסאם בעיר אשקלון.**
- 25 יוני 2006 – **חטיפת גלעד שליט.**
- **יוני-נובמבר 2006 – מבצע "גשמי קיץ" במטרה לשחרור גלעד שליט והפחתת ירי הקסאמים.**
- מאי-יוני 2007 – **השתלטות חמאס על רצועת עזה.**
- **סוף נובמבר 2007 – ועידת אנאפוליס – ניסיון להניע מחדש תהליך שלום באיזור.**
- תחילת 2008 – **הסלמה** – ירי של יותר מ-500 רקטות בחודשיים הראשונים של השנה.
- **פברואר-מרץ 2008 – מבצע "חורף חם" – פגיעת צה"ל בפעילי חמאס שהובילה לחילופי אש בין ישראל לחמאס.**
- **יוני 2008 – הסכם רגיעה לחצי שנה עם החמאס בתיווך מצרי.**
- 19 בדצמבר 2008 – **פג תוקפו של הסכם הרגיעה.** ירי הקסאמים מתחיל כחודש לפני סיום ההסכם הרשמי.
- **דצמבר 2008-ינואר 2009 – מבצע "עופרת יצוקה".**
- 2009-2012 **ירי הקסאמים מרצועת עזה התחדש**, בהיקפים נמוכים יותר מהשנים הקודמות (ראה גרף). מדי כמה חודשים ירי טילים על יישובי הדרום.
- מרץ 2011 – **הפעלת מערכת "כיפת ברזל"** נגד טילים.
- תחילת נובמבר 2012 – **הידרדרות בגבול הדרום** – מטעני חבלה וירי לעבר סיורי צה"ל בגדר המערכת, חילופי אש, הפגזות על יישובי "עוטף עזה" עד אשקלון ואשדוד.

- **14 בנובמבר 2012 – תחילת מבצע עמוד ענן – התנקשות ברמתכ"ל חמאס**
אחמד ג'עברי, פגיעה במאגר טילי פאג'ר (טווח עזה-ת"א), תקיפת מהאוויר, יעדים נוספים של החמאס, גיוס נרחב של מילואים לקראת פעולה קרקעית אפשרית. **מטרות המבצע:**

א. חיזוק ההרתעה

ב. פגיעה קשה במערך הרקטות

ג. פגיעה כואבת בחמאס ובארגוני הטרור

ד. צמצום הפגיעה בעורף האזרחי שלנו

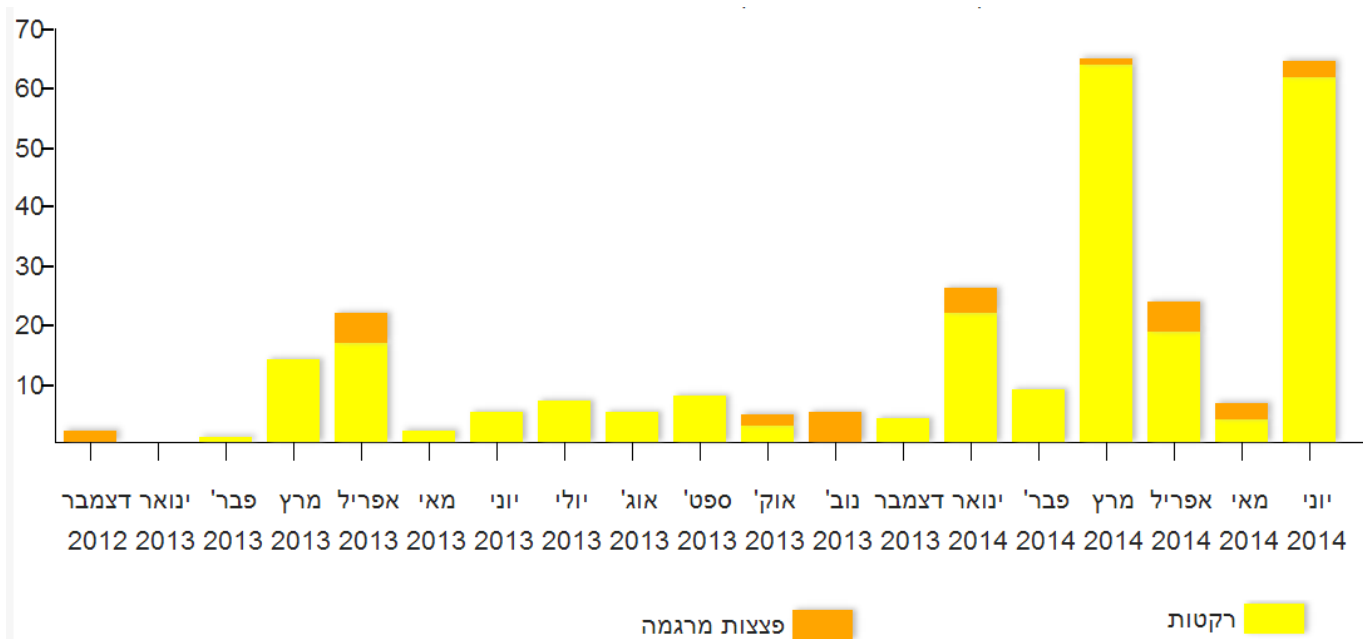
(שר הביטחון אהוד ברק במסיבת עיתונאים, 14.11.12)

המבצע הסתיים כעבור שבוע בהכרזה על הפסקת אש.

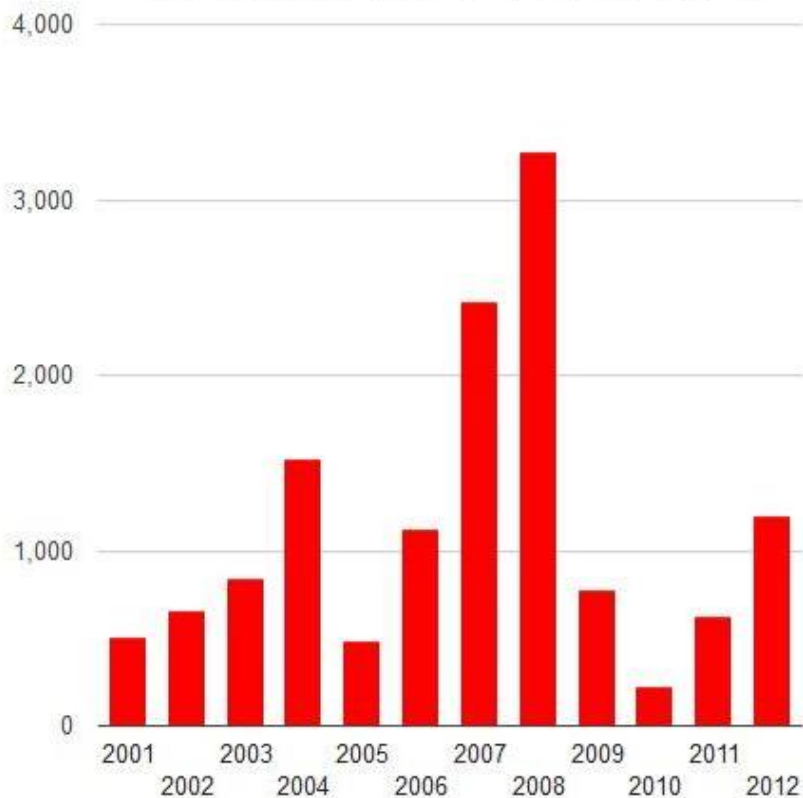
- המבצע הביא לתקופת רגיעה של כשנה, שלאחריה התחדשו העימותים.
- אוקטובר 2013 – **נחשפו מס' מנהרות טרור גדולות ומתוחכמות** שיוצאות מחאן יונס אל תוך שטח ישראל. חמאס לקח אחריות על חפירת המנהרות.
- בעקבות חשיפת המנהרות, **הפסיקה ישראל העברת חומרי בנייה, מלט ובטון לרצועת עזה, מאחר שהם נוצלו לצורכי טרור ולא לצרכים הומניטריים.** צה"ל השמיד את מנהרת הבטון הגדולה. 5 חיילי צה"ל נפצעו, 4 מחבלים נהרגו.
- ב- 24 בדצמבר **נרצח אזרח עובד צה"ל בפיגוע ירי** כאשר נורה בציר הוברס סמוך לרצועת עזה על ידי צלף טרור פלסטיני.
- בתגובה תקף צה"ל, **בשילוב כלי טיס, טנקים וכוחות חיל הרגלים מטרות טרור ברצועת עזה.**
- בימים שלאחר התקיפה ירו הפלסטינים מספר רקטות קסאם אל עבר ישראל.
- בתגובה תקף שוב **חיל האוויר הישראלי מטרות טרור ברצועת עזה.**
- ב- 11 במרץ 2014 תקפה חוליית טרור של הג'יהאד האסלאמי הפלסטיני בירי תלול-מסלול כוח של צה"ל שעבד ליד ציר הוברס.
- צה"ל השיב **אש באמצעות כלי טיס, וממנה נהרגו 3 מחבלים.**
- למחרת, ב-12 במרץ 2014 אחר הצהריים, פתח הג'יהאד האסלאמי בירי מסיבי של רקטות קסאם וגראד על יישובי עוטף עזה, שדרות, אשקלון ונתיבות.
- **באותו לילה תקף חיל האוויר הישראלי 29 יעדי טרור ברצועת עזה.**
- ב- 21 במרץ 2014 חשף צה"ל מנהרת טרור גדולה שחפר חמאס ויועדה לחטיפת חייל. גם מנהרה זו הייתה מדופנת בבטון ומלט.
- ב-26 במרץ 2014 **הטביע חיל הים הישראלי שתי סירות פלסטיניות שעסקו בהברחת אמצעי לחימה לרצועת עזה.**
- 12 ביוני 2014 נחטפו 3 הנערים: גלעד, נפתלי ואיל, ארגון סלפי קיצוני לוקח את האחריות.
- **התחיל מבצע לחיפוש הנערים החטופים, שכלל גל מעצרים נרחב בגדה כנגד אנשי חמאס.**
- פעילי טרור לשגר רקטות מרצועת עזה אל עבר ישראל בקצב הולך וגובר.
- ישראל הגיבה באופן נקודתי לכל ירי, בתקיפה של חיל האוויר הישראלי כנגד מטרות טרור, בעיקר אתרי ייצור ואחסנה ומשגרים מוטמנים.
- 27 ביוני 2014 **ביצע צה"ל סיכול ממוקד בו נהרגו שני מחבלים מוועדות ההתנגדות העממית שהיו מעורבים בירי הרקטות על ישראל.**
- במוצאי שבת 28 ביוני 2014 ירו המחבלים הפלסטינים מטח רקטות על שדרות. אחת הרקטות פגעה במפעל והציתה שריפה שהחריבה אותו לחלוטין.
- בתגובה תקף **חיל האוויר הישראלי 12 מוקדי טרור ברצועת עזה.**
- בשבועיים אלה (13 ביוני – 29 ביוני 2014) ירו המחבלים רקטות מדי יום ובסך הכל מעל ל-30 רקטות.

- 29 ביוני 2014 ביצע צה"ל סיכול ממוקד בחוליית חמאס בחאן יוניס שהייתה בשלב ההכנות האחרונות לשיגור רקטות והרג לפחות מחבל אחד.
- בתגובה ב-30 ביוני 2014 ירו הפלסטינים מטח כבד של 16 רקטות לעבר ישראל.
- בלילה שבין ה-30 ביוני ל-1 ביולי תקף בתגובה חיל האוויר הישראלי 34 מטרות טרור ברצועת עזה.
- גם ב-1 ביולי נמשך ירי הרקטות כאשר נורו לעבר עוטף עזה 22 רקטות קסאם וגראד.
- ב-2 ביולי 2014 נחטף נער במזרח ירושלים ולאחר כחצי שעה נמצאה גופתו שרופה.
- זמן קצר לאחר מכן החלו מהומות אלימות בירושלים. חמאס וארגוני טרור נוספים האשימו את ישראל ברצח, וקראו לפתוח באינתיפאדה. הירי לעבר הדרום החמיר, וטווח הטילים גדל.
- 2-7 ביולי 2014 – חמישה ימים, שבהם ירו ארגוני הטרור ברצועת עזה כ-230 רקטות ועשרות פצמ"רים לעבר יישובי עוטף עזה בדגש על שדרות, ולראשונה מאז מבצע "עמוד ענן", אף לבאר שבע.
- צה"ל תקף מנהרת טרור בדרום רצועת עזה, סמוך למעבר כרם שלום. במתקפה נהרגו שבעה אנשי חמאס שהיו בדרכם לביצוע פיגוע גדול בשטח ישראל.
- 7 ביולי 2014 – יצאה ממשלת ישראל למבצע 'צוק איתן'.
- בהמשך המבצע נעשו ניסיונות חדירה נוספים באזור בסיס זיקים דרך הים, ובסמוך לקיבוצים סופה ועין השלושה באמצעות מנהרות.
- נרשמה גם עלייה בטווחי הירי. הירי לעבר תל אביב ולירושלים הפך לשגרתי בהשוואה ל"עמוד ענן". נורו מטחים לעבר ירושלים, בית שמש, חברון, יישובים באזור ים-המלח, חדרה, זיכרון יעקב ועוד.
- 18 ביולי 2014 – החלה הפעולה הקרקעית ברצועת עזה.

שיגורי רקטות ופצצות מרגמה עזה לעבר ישראל מאז תום מבצע עמוד ענן ועד יוני 2014

ירי רקטות לעבר ישראל מרצועת עזה

מקור: צה"ל

אין נפגעים, לא נגרם נזק

הבלוג של אבירמה גולן 20/12/08

איך מודדים נזק? איך בודקים מי באמת נפגע? האם פעוטות שמסרבים לעלות על הנדנדה בגן השעשועים כי יום קודם תפס אותם הצבע האדום כשעמדו בראש המגלשה ואמא חטפה אותם בבהלה ונדחקה אתם ביחד אל המבנה הממוגן, המעוטר פרחים עליזים, נפגעו או לא? האם ילדה בכיתה ב', ששאלתי אותה לפני ימים אחדים מה היא עושה כשיש צבע אדום (בית הספר ממוגן חלקית) והיא ענתה לי, בשוויון-נפש ממש, או לפחות לכאורה, "אז אנחנו מתחבאים מתחת לשולחנות", נפגעה או לא נפגעה?
או אשה שיצאה לקניות והתמהמה רגע לפני שחזרה, עמוסת שקיות, אל המכונית שלה שחנתה במגרש במרכז המסחרי, ולפתע, בעוד היא נחפזת אל המרחב המוגן שמצטופפים בו ביחד אתה עוד עשרים אנשים, ראתה איך הקסאם נוחת ממש מול עיניה, לא רחוק מן המכונית שאלמלא התעכבה היתה יושבת בתוכה ומתחילה לנסוע ואולי, כשהחלונות סגורים והמוזיקה של יום שישי אחר הצהרים ברדיו מתנגנת, לא היתה שומעת היטב את הכריזה? נפגעה או לא?

"אנחנו עם אשר האנדרטות שהקים לא היו אף פעם אנדרטות נצחון.

האנדרטות שלנו - כולן - חקוקים עליהן שמות הנופלים"

הרמטכ"ל דוד אלעזר

בעצרת לוחמי הגטאות תשל"ג

"מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל ועל עצמאותה,

ולסכל מאמצי אויב לשבש את אורח החיים התקין בה"

(מתוך מסמך רוח צה"ל)

כל הכבוד הגיע הזמן!!
מ-ל-ח-מ-ה !!
להיכנס בהם בכל הכח!

יאלללה למחוק את עזה

יאללה צה"ל לכסח!! להוריד כמה שיותר כבה יותר טוב!

קיום משותף וציונות | שני שיעורים

“דווקא על רקע סכסוך הדמים הממושך עלינו

למנוע היווצרותן של מחיצות של זרות בין נוער ערבי לנוער יהודי! אילו נשאלתי כיצד, לדעתי, יש לנהוג במיעוט הערבי, תשובתי היא: כפי שהיית רוצה שינהגו בכל מיעוט יהודי בארצות תפוצותיו של העם...

היחס אל הערבי כיחיד ואל הערבי כקולקטיב, הוא מן המבחנים ההומאניים הראשיים שבו עומדת החברה הישראלית... הבה נדחה יחד את התופעות של קיצוניות וחוסר סבלנות, המתגלות לעתים בכל אחת מהעדות החיות בארץ, בכל מקום שהן מתגלות.”

יגאל אלון

שומרים על לדגרת

הערבים משתלטים על בתים קונים ומשכירים דירות מיהודים לוקחים ומקלקלים בנות מבת ים! 15,000 בנות יהודיות נלקחו לכפר

שומרים על העי רוצים בת ים יה

הפג יום ב' הקרוב בשע ליד קניון בת ים (צמוד לר פינת הרחובות יוספטל

יהודים בואו נ

יהודים למען בת ים יה

שיעור ראשון: הגזענות – איום על החברה

מטרות השיעור

1. התלמיד יגדיר מהי גזענות.
 2. התלמיד יכיר מקרי תקיפה בירושלים על רקע גזעני, ויבין כי אלו ביטויים קיצוניים לגזענות בחברה הישראלית.
 3. התלמיד יבין כי גזענות נובעת מחוסר היכרות ופחד מהאחר.
 4. התלמיד יבחן היכן גזענות נמצאת בחייו ויבחר להתמודד עמה באומץ.
- עזרים: עליך לשכפל את נספחים א', ג', ד', ו' לכל תלמיד. נספח ב' רצוי להדפיס בגודל 3A.
- נספח ה' ניתן להדפסה כנ"ל או כתיבה על הלוח.

מהלך השיעור

חלק א' – מציאות גזענית בירושלים – 15 דק'

- קראו עם התלמידים כותרות שונות של מקרי תקיפה בירושלים על רקע גזעני.
- **דיון:**
 - מה התחושות שעולות לכם מהכתבות?
 - האם אתם מכירים מקרים כאלו? נתקלתם במקרים דומים?
 - איך לדעתכם מגיעים נערים (בגיל צעיר) לשנאה כל כך גדולה ובטוחה?
 - איך קורה לדעתכם שכל כך הרבה נערים השתתפו במעשה ואף אחד לא עצר אותם?
 - האם לדעתכם זהו מעשה גזעני? מה מגדיר גזענות? (יש לתת מקום לתשובות שונות)
- תלו על הלוח הגדרה לגזענות והקרא/י אותה (נספח ב'): **התייחסות שלילית (שנאה, אפליה) לבני אדם, בגלל מוצאם האתני או צבע עורם. גזענות כזו מהווה סתירה לזכויות האדם (בדומה לאפליה מטעמי מין, נטייה מינית, זהות מינית, גיל ומראה חיצוני).** (ההגדרה מתוך אתר מוזיאון בית לוחמי הגיטאות)

חלק ב' – מאיפה מגיעה הגזענות באדם? – 15 דק'

- **אומרים:** ננסה להבין מאיפה נובעת הגזענות ומה מלבה אותה.

- מחלקים לכל תלמיד דף "בחן את עצמך" (נספח ג') – פתיחה של נושא הגזענות באופן אישי ואנושי.
- מבקשים מתלמידים שונים לספר בחופשיות על תשובותיהם. המטרה בחלק זה הינה לראות שבכולנו קיימים יסודות של חשדנות או אי-נוחות מהאחר. זה בסדר ואפילו אנושי. השאלה היא עד כמה אנחנו נותנים לכך להשתלט עלינו.
- קראו יחד את נספח ד' : קטעים מתוך הספר "הגזענות כפי שהסברתי לבתי".

- דיון:

- מהי אותה "הזהרות מאנשים זרים" שהוא מתאר? למה זה קורה?
- האם אתם מסכימים איתו שזו תופעה אנושית כללית?
- מה הקשר בין "הזהרות מאנשים זרים" לגזענות?
- איך הייתם מבדילים בין הזהרות מאנשים זרים לגזענות? מתי הזהרות זו הופכת לגזענות?
- ממה הגזען מפחד?
- האם אתם מסכימים איתו שכל אחד יכול להיות גזען?
- אתם מזהים את התופעה גם אצלכם?

למחנך/ת: הטקסט בנספח ד' לקוח מתוך הספר "הגזענות כפי שהסברתי לבתי" של הסופר טאהר בן ג'לון, סופר מרוקאי שחי בצרפת. בספר מנסה הסופר לענות על שאלותיה הקשות, ולעיתים מביכות, של ביתו בת העשר. משום כך התיאור וההסבר שהוא נותן לגזענות הוא פשוט ואולי אף פשטני. טקסט זה מובא כדי לעזור לתלמידים לנתח במעט את שורשי הגזענות ולמקדם בפחד וברתיעה מהזר לי והשונה ממני. תחושות אלו מגיעות לרוב כאשר אני והאדם שמולי שונה ממני במראה בחיצוני, במנהגיו, בהתנהלותו ואני איני מכיר אותו ואת הסיבות לשוני. לתופעת הגזענות ישנם גם היבטים חברתיים ומניעים חברתיים שמעודדים ומצמיחים אותה. יש מדיניות שיכולה לעודד גזענות. גם על כל אלו כדאי לתת את הדעת.

חלק ג' – להתגבר על הפחד מהאחר – 10 דק'

- תלו על הקיר או כתוב/י על הלוח את המשפט "אמיץ הוא מי שמתגבר על הפחד ולא מי שאיננו פוחד" (נספח ה').

- דיון:

- מה אתם אומרים על המשפט הזה? מסכימים?

- איך אפשר לקשר את זה לעניין של הגזענות? (אמיץ איננו מי שלא חש קושי בחברת אנשים זרים לו ושונים ממנו/ חושב מחשבות גזעניות, אלא מי שלמרות תחושות ומחשבות אלו אינו נוהג בגזענות ומנסה לפעול כלפי האחר ממניעים אחרים)
- אילו בחירות אדם/ בן נוער צריך לעשות כדי לפעול בניגוד לתחושות סלידה ופחד מהאחר ובניגוד להלכי רוח גזעניים בחברה?

- אפשר לקרוא/ להשמיע לסיכום את השיר "עם הפנים לאחר" / ברי סחרוף
- או לקרוא את השיר "נקמה" / מוחמד טאהא

- **סיכום:** הבנו שהגזענות נובעת קודם כל מפחד מהאחר שקיים בכל אדם. אמנם ישנם גם תנאים חברתיים שמעודדים גזענות בחברה, אך בראש ובראשונה השאלה היא בבחירה של כל אחת ואחד מאיתנו בהתייחסות שלנו אל האחר – האם אנו בוחרים לעודד את הסובלנות או את הגזענות בחברה. המקרים של התפרצויות אלימות בירושלים הם דוגמאות מחרידות לביטוי אליים של גזענות שאסור לנו להתעלם מהן או לתת להן לעבור לסדר היום בחברה שלנו על מנת שלא ישנו.

גל קריאות נקמה ושנאה: "מוות לערבים"

שורת עמודי פייסבוק חדשים שצברו עשרות אלפי לייקים ושלל תמונות ברשתות קוראים לנקמה על רצח שלושת הנערים. גולשים קוראים "להשמיד כפרים שלמים" וחיילים כתבו: "באנו לנקום"
מיכל מרגלית 2/7/14

"די!!! הגיע הזמן שהם יפחדו. נקמה בישמעאל, כתב הגולש גל בעמוד פייסבוק שנפתח שלשום תחת השם "נקמה בערבים!", ובו תמונותיהם של שלושת הנערים שנחטפו ונרצחו, גיל-עד שער, נפתלי פרנקל ואייל יפרח. "לא ניתן להם לרצוח אותנו, לא ניתן להיסטוריה לחזור על עצמה, נקמה בערבים עכשיו!", כתבו פותחי העמוד, שיש לו כבר יותר מ-3,000 עוקבים.

זהו רק אחד מכמה עמודים שנפתחו בימים האחרונים בפייסבוק ומוקדשים לפריקת זעם ולקריאות נקמה נחרצות בעקבות רצח שלושת הנערים. באחד הפוסטים שהעלו פותחי העמוד, מוצגת תמונה של הזמר ג'סטין ביבר מחזיק שלט: "נקמה בערבים! נקמת אייל, נפתלי וגיל-עד". לצד התמונה כתבו: "כמו שאתם רואים, זה לא אמיתי, אבל המציאות והמצב בישראל גם לא אמיתיים!"

הקבוצה הגדולה ביותר שנפתחה עד כה היא קבוצה תחת השם "עם ישראל דורש נקמה" שצברה יותר מ-34 אלף לייקים מאז פתיחתה בפייסבוק ביום שני האחרון. סרטון שנפוץ בימים האחרונים מראה ערבייה מסולקת מהרכבת בירושלים בדחיפות וקללות.

אמש צעדו מאות פעילי ימין בירושלים במחאה על רצח שלושת הנערים. הם קראו סיסמאות כמו "מוות לערבים", "מוות למחבלים", "יהודי הוא נשמה - ערבי הוא בן זונה", וחיפשו אחר עוברי אורח ערבים. במקרה אחד לפחות תקפו הצועדים פלסטיני באמצע הרחוב, שחולץ מהמקום על ידי המשטרה. השוטרים מונעים את כניסת המפגינים לשוק מחנה יהודה, וחסמו באזור כיכר צה"ל קבוצה נוספת של צועדים שניסו להגיע לעיר העתיקה. בנוסף, בעקבות מציאת הגופות שלשום, אירע אתמול גל תקיפות של ערבים ברחבי ירושלים. לפני כשבוע נוקבו צמיגיהן של שלוש מכוניות, והוצא אוויר מהצמיגים של ארבע נוספות בשכונת בית חנינא שבמזרח העיר. כמן כן, על שתיים מהמכוניות רוססו בספריי הכתובות "נקמה" ו"כל ערבי זה אויב".

תקרית אלימה נוספת שתועדה על ידי ynet התרחשה אתמול בכיכר החתולות, שם זיהו המפגינים עובדים ערבים בחניון ותקפו אותם. הצעירים הערבים הרחיקו את המפגינים באמצעות כיסאות לאחר שחשו מאוימים. אחד העובדים הערבים ספג אבן בראשו. כוח משטרה שהגיע למקום עצר שלושה צעירים יהודים.

מטעני צינור, אבנים ובקבוקי תבערה: מהומות בירושלים

למרות שטרם התברר הרקע לרציחתו של הנער הערבי, הסערה בעיצומה: מתפרעים בשועפאט הציתו תחנה של הרכבת הקלה. יוסי זילברמן | חדשות 2 | פורסם 02/07/14

כתובות שרוססו בתחנת הרכבת הקלה בירושלים

במהלך הלילה נעצרו 42 צעירים ערבים החשודים בהפרות סדר

אורטל גנון, 08.07.14

שוטרי מחוז ירושלים ולוחמי מג"ב עצרו במהלך הלילה (יום ג') 42 צעירים ערבים החשודים בבידוי אבנים, השלכת בקבוקי תבערה וירי זיקוקים במהלך הפרות סדר

ירושלים: שלושה צעירים ערבים נעצרו בחשד שתקפו צעיר יהודי ברובע המוסלמי

פורסם: 17.07.14

גזענות:

התייחסות שלילית

(שנאה, אפליה) לבני אדם,

בגלל מוצאם האתני או צבע

עורם. גזענות כזו מהווה

סתירה לזכויות האדם

(בדומה לאפליה מטעמי מין,

נטייה מינית, זהות מינית, גיל

ומראה חיצוני).

ג

בחן את עצמך – גזענות בחיינו

1. האם נתקלתי במקרים של גזענות לאחרונה? מה למשל?

2. איזו אוכלוסייה קיימת בחברה הישראלית אך אין לי חברים מתוכה? -----

3. האם יש אוכלוסייה שקיימת במדינת ישראל ואני חש/ה לא נוח איתה? אם כן, איזו? -----

4. חבר טוב שלך אומר שראה היום ברחוב נערה ערבייה יפיפייה והוא התחיל לדבר איתה. הוא חושב להציע לה לצאת איתו. את/ה: -----

5. מידי יום את/ה נוסע/ת בבוקר לבית הספר ובכיכר המרכזית רואה עובדים זרים יושבים ומחכים שמישהו יציע להם עבודה. את/ה חושב/ת ש: -----

6. את/ה יושב באוטובוס ושומע שיחה שלמה שמתנהלת ברוסית בין אמא לילדים שלה. את/ה חושב/ת: -----

7. דיג'יי שאתה מאוד אוהב מופיע ביום שישי הקרוב במסיבה וקיבלת כרטיס חינם. המסיבה מתקיימת במועדון שידוע כמועדון רק של אתיופים. אתה... -----

מתוך הספר "הגזענות כפי שהסברתי לבתי" מאת טאהר בן ג'לון

תגיד, אבא: מה זה גזענות?

הגזענות היא התנהגות נפוצה למדי. היא משותפת לכל חברה אנושית והפכה, למרבה הצער, לשיגרתית מאוד בכמה ארצות, כי קורה לפעמים שאף אחד פשוט לא שם לב לזה. ההתנהגות, שאותה אנחנו מכנים גזענות, באה לידי ביטוי בכך שאנחנו נזהרים מפני בני אדם אחרים, השונים מאיתנו במראה החיצוני ובמאפיינים התרבותיים שלהם, ואף בזים להם לעתים.

כשאתה אומר שזאת התנהגות נפוצה, אתה מתכוון לומר שהיא נורמלית?

לא. העובדה שהתנהגות כזו או אחרת היא נפוצה לא עושה אותה נורמלית. באופן כללי, לאדם יש נטייה להיזהר מפני מי ששונה ממנו, למשל מפני אנשים זרים. זוהי התנהגות עתיקה כמו האדם עצמו; היא אוניברסאלית ומשותפת לכל בני האדם.

אם היא משותפת לכל בני האדם, אז גם אני עלולה להיות גזענית!

קודם כל, טבעם הראשון והספונטאני של ילדים אינו גזעני. ילד לא נולד גזען. אם הוריו או קרוביו לא הכניסו לו לראש רעיונות גזעניים, אין שום סיבה שהוא עצמו יהפוך לכזה. אם, למשל, יגרמו לך להאמין שבני האדם שצבע עורם לבן הם עליונים על בני האדם שצבע עורם שחור, אם תתייחסי ברצינות לקביעה הזאת, ייתכן שתנהגי בצורה גזענית כלפי השחורים.

...אתה חושב שאני יכולה להפוך לגזענית?

זה יכול לקרות; הכל תלוי בחינוך שתקבלי. עדיף לדעת שזה כך ולמנוע זאת מראש, כלומר לקבל את הרעיון שכל ילד או כל מבוגר עלול, יום אחד, להרגיש או לנהוג בצורה דוחה כלפי מישהו שלא עולל לו כל רע, רק מפני שהוא שונה ממנו. זה קורה לעתים קרובות. כל אחד מאיתנו יכול, ביום מן הימים, לנהוג באופן פסול, להתמלא ברגש שלילי. אדם זר לנו יכול להרגיז אותנו, אנחנו עלולים לחשוב שאנחנו יותר טובים ממנו. אנחנו חשים כלפיו רגש עליונות או רגש נחיתות, אנחנו דוחים אותו ומסרבים לראות בו שכן, עוד פחות מכך חבר, רק משום שמדובר במישהו שונה.

...הגזען הוא זה שחש מאוים?

כן, הוא חושש מפני מי שאינו דומה לו. הגזען הוא אדם שסובל מתסביך נחיתות או עליונות. בסופו של דבר זה אותו דבר, כי בכל מקרה הגזען ינהג בבוז.

הוא פוחד?

האדם זקוק לתחושה של ביטחון, של וודאות. הוא לא ממש אוהב את מה שמפריע לו ומערער אצלו את תחושת הביטחון הזאת. יש לו נטייה להיזהר מפני דברים חדשים. לעיתים אנחנו פוחדים מפני מה שלא מוכר לנו. אנחנו פוחדים מפני החשיכה מפני שאיננו יודעים מה עלול לקרות לנו אחרי כיבוי האורות. אנחנו חשים

מחוסרי הגנה מול הבלתי ידוע. אנחנו מדמיינים דברים נוראיים בלי שום סיבה. זה לא הגיוני. לפעמים אין שום דבר שמצדיק את הפחדים האלה, ובכל זאת אנחנו פוחדים. אנחנו מנסים לבחון את הדברים בצורה הגיונית, אבל מגיבים כאילו האיום אכן קיים במציאות. הגזענות איננה משהו צודק או הגיוני.

(עמ' 14-12)

אמיץ הוא מי
שמתגבר על
הפחד ולא מי
שאיננו פוחד

האחר

ברי סחרוף

תן לפה לדבר
שהלשון תשחרר
עם הפנים לאחר
שלא ידעת
הרכבת תשרוק
זה הזמן לעלות
על קרון הרוחות
ששכחת

אז אל תפחד
ואל תביט מהצד
כי אתה לא לבד בעולם
עם הפנים אל האחר
תגלה את עצמך
עם הפנים אל האחר

המחסום יישבר
המילה תגשר
האויב הוא חבר
שזנחת

אז אל תפחד...

נקמה / טאהא מוחמד עלי

לפעמים

מתחשק לי להזמין לדו-קרב
את האיש
שרצח את אבי
והרס את ביתי
ושלח אותי עירם ועריה
לכל הרוחות של עולם
הבריות הצר.
שם יהרגני
ומצאתי מנוחה נכונה
ואם אחסלהו
מצאתי נקמה.

אבל...

אם יתגלה לי
במהלך הדו-קרב
שיש ליריבי
אמא
שממתינה לו
או אבא
שמניח את כף ימינו
על כברת הלב בתזהו
בכל פעם שהבן שלו מאחר
אפלו רבע שעה
מעבר למועד שובו --
או אז
לא אהרגהו
אם הכנעתי אותו.

זאת ועוד...

לא אחסלהו
אם יתברר לי
שיש לו אחים ואחיות
שנוטים לו אהבה
ומתגעגעים עליו בלי הרף;

או שיש לו

אשה השושה לקראתו
וילדים
שאינם אוהבים בשהוא נעדר
ושמחים במתנות שלו
או שיש לו
ידידים וקרובים
שכנים ומכרים
חברים לתא-המעצר
שתפים לחדר בבית-החולים
רעים לספסל-הלמודים -
שמתעניינים במעשיו
ומקפידים לומר לו שלום.

אבל אם יהיה ערירי

ברות עץ-משפחה
שאין לו לא אמא ולא אבא
לא אחים ולא אחיות
לא אשה ולא ילדים
בלי חברים וקרובים ושכנים
בלי מכרים
בלי רע או עמית, בלי ידיד לרפואה...
לא אוסיף
למצוקת ערירותו
לא יסורי גויעה
ולא עצב בליון.
רק בזאת אסתפק:
אעלים עין ממנו
בשאתקל בו ברחוב
ואשכנע את עצמי
שהתעלמות,
בפני עצמה, גם היא
סוג של נקמה.

שיעור שני: קיום משותף – הדרך השלישית

מטרות השיעור:

1. התלמידים יתלבטו בשאלה: האם קיום משותף אומר ויתור על הזהות הציונית שלי, או שדווקא להפך.
2. התלמידים יכירו את האפשרות של קיום משותף – כחלופה לגזענות מן הצד האחד ולהתבוללות מן הצד האחר.
3. התלמידים יראו באפשרות של קיום משותף כאפשרות דרכה איתה אפשר שהציונות תשמור על צביונה.

מהלך:

חלק א – היחס לחברה הערבית – הצפת עמדות (10 דק')

- **מציגים** לתלמידים את נושא השיעור – הערבים הישראלים הם אמנם קרובי משפה רחוקים של הערבים ברשות הפלסטינית, אך הם חיים במדינה מראשית ימיה ומשתתפים בכל חלקי החיים: כלכלית, חברתית, תרבותית, באקדמיה, במקומות בילוי וכו'. בשיעור הזה נתייחס לאוכלוסייה זו ולא לאוכלוסייה ערבית מחוץ לישראל.
- **תולים** בחדר דפים עם משפטים המשקפים עמדות שונות הנשמעות בקרב הציבור היהודי ביחס לחברה הערבית. (נספח א')
- חובה שיהיה שוויון בין כל אזרחי מדינת ישראל / אני בן אדם – לא רוצה הגדרות אחרות / צריך לשמור על התרבות היהודית / מי שאינו יהודי לא צריך לחיות במדינת ישראל / הערבים בישראל סובלים מאפליה וצריך לתקן את זה / צריך להעביר את הערבים שיחיו בשטחים / במילא אין סיבה לחיות במדינת ישראל עדיף לעבור למקום טוב יותר ולהשאיר אותה להם / אין מה ששחקנים ערבים ישחקו בקבוצות כדורגל ישראליות / יש יתרונות בחיים משותפים עם הערבים ואפשר ללמוד מהם דברים / יש לי חברים ערבים והם אנשים טובים / לקבל את האחר לא פוגע בזהות שלי / דווקא העם היהודי צריך להיות דוגמא ביחס חיובי ומקבל לאחר / התרבות שלהם נחותה משלנו ולכן לא יכול להיות שוויון / במדינה דמוקרטית יש מקום לעמים ותרבויות שונות לחיות יחד*
- **מנחים** כל תלמיד לכתוב את שמו על המשפטים עמם הוא מזדהה.
- **מכנסים** את התלמידים במעגל והראה להם את הפלקטים שחתמו / לא חתמו עליהם.
- **שואלים:**
 - עם אילו משפטים הזדהיתם ומדוע?
 - אילו משפטים הכעיסו אתכם?

למחנכים: המטרה בשלב זה היא להציף את עמדות התלמידים וחשוב שיהיה מקום בכיתה לדעות שונות. עם זאת, אין לאפשר לאמירות אלימות או גזעניות לקבל במה מבלי להתייחס אליהן בצורה ביקורתית ולהצביע על החומרה שבהן. במידה והתגובות לאמירות כאלו לא עולות מהילדים עצמם, עליך להתייחס אליהן.

חלק ב – גישות שונות למפגש. (15 דק')

- **תולים** על הלוח שלושה ציורים של עיגולים המסמלים גישות שונות למפגש היהודי ערבי. (נספח ב)
- **מבקשים** מהתלמידים לתת כותרת לכל אחד מהציורים, ולאחר מכן מדביקים עליהם את הכותרות "מאבק", "האחדה", "קיום משותף".
- **מבקשים** מהתלמידים לשייך את האמירות שהגיבו עליהן קודם לגישות השונות.
- **מחלקים** את התלמידים לקבוצות (2 קבוצות לכל גישה) ומבקשים מהם לצייר/לכתוב מה יקרה אם נפעל רק לפי גישה אחת במשך עשר שנים.
- **מבקשים** מהחניכים להציג את התמונות שציירו.

דיון:

- מה העתיד שכל גישה תוביל אליו לדעתכם? מה היא תעשה למדינה?
 - באיזה מתמונות העתיד אתם הייתם רוצים לחיות?
 - האם מי שמקבל את הערבים ומתייחס אליהם באופן שוויוני וחיובי מוותר בהכרח על הזהות היהודית והציונית שלו? כדאי להזכיר לחניכים את הגישות השונות לציונות ואת מה שהכירו בשיעור הקודם)
 - מה לדעתכם צריך להיות היחס שלנו לתושבים הערבים במדינה מתוך כך?
- למחנך:** חלק זה צריך לחדד לתלמידים שלבחירה איך להתייחס לערבים יש השלכות על העתיד. אם רק נאבק עמם (לא רק צבאית אלא גם כלכלית וחברתית) סביר שנביא למלחמת אחים פנימית בישראל ושנוביל למצב בלתי אפשרי של "חיים על החרב" אם נבחר גישת ההאחדה, לא נפתח את זהותנו היהודית ולא נאפשר להם לפתח את זהותם הערבית, אם נתבולל ולא נשמור על הייחודיות של כל עם נפגע ברציפות קיומו של העם היהודי. גישת הקיום המשותף, המכירה בהכרח של החיים המשותפים ודורשת פתרונות רלוונטיים המאפשרים חיים וקיום מכובד לכל בני האדם בישראל, היא גישה שמכוונת

לעתיד של חיים ושל הבטחת המשך קיומנו. מתוך כך זוהי, בניגוד למה שלעיתים מקובל לחשוב, הגישה הציונית ביותר וזו ששומרת על יעודה של הציונות כתפיסה לאומית ולא לאומנית או כוחנית.

חלק ג – קיום משותף (15 דק')

- **קראו** את המכתב של נזיר מג'לי – מסר מהאזרחים הערבים. (נספח ג)

- **דיון:**

- האם הנתונים על ערביי ישראל הפתיעו אתכם?
- איך מג'לי מבין את הקיום המשותף במדינה יהודית ודמוקרטית?
- מה הוא דורש מהאזרחים הערבים?
- האם אתם מסכימים עם דעותיו?
- מה הוא דורש מכם, כאזרחים יהודים?

- **סכמו** – העובדות הן שיש 2 עמים, שונים החיים במדינת ישראל. לנו, היהודים מדינת ישראל היא בית לאומי, שיצרנו לאחר 2000 שנים של גלות ונדודים וגם פרעות ושואה. הבית הזה הוא הבטחה כי אנו יכולים להיות עצמאיים ואחראיים לגורלנו. לא נוכל לוותר עליו בשום אופן. גם עבור הערבים אזרחי ישראל זהו ביתם היחיד. זהו בית משותף, שאנחנו צריכים להחליט איך לחיות בו. האפשרויות עליהן דיברנו במהלך השיעור – מאבק, האחדה, הפרדה וקיום משותף הן אפשרויות קיימות כל הזמן – ההבדל בינהן הוא איך אנו מדיימנים את חיינו כאן בעתיד. האפשרות של קיום משותף שאינו מוביל להתבוללות, היא אפשרות ציונית משום שהיא, כפי שטוען הרצל מאפשרת לנו ליצור כאן בית לאומי שהוא גם חברת מופת. הבחירה מונחת תמיד לפנינו – לו נבחר בטוב.

אפשר לשמוע בסוף את השיר של חמש הראפרים (נערים משכונת הדר בחיפה) – 'נלחמים בגזענות בשכונה'. (נספח ד)

<http://www.youtube.com/watch?v=iiBoeLLCzKI>

נספח א

חובה שיהיה שוויון בין כל אזרחי מדינת ישראל
אני בן אדם – לא רוצה הגדרות אחרות
צריך לשמור על התרבות היהודית
מי שאינו יהודי לא צריך לחיות במדינת ישראל

הערבים בישראל סובלים מאפליה וצריך לתקן את זה

צריך להעביר את הערבים שיחיו בשטחים

במילא אין סיבה טובה לחיות בישראל עדיף לעבור למקום טוב יותר ולהשאיר אותה להם

אין מה ששחקנים ערבים ישחקו בקבוצות כדורגל ישראליות

יש יתרונות בחיים משותפים עם הערבים ואפשר ללמוד מהם דברים

יש לי חברים ערבים והם אנשים טובים

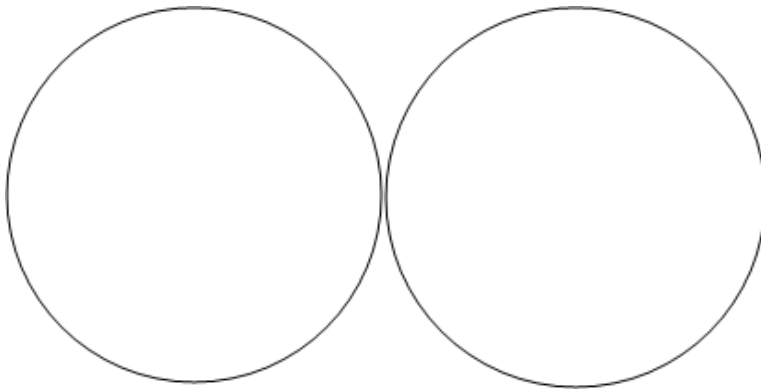
לקבל את האחר לא פוגע בזהות שלי

דווקא העם היהודי צריך להיות דוגמא ביחס חיובי ומקבל לאחר

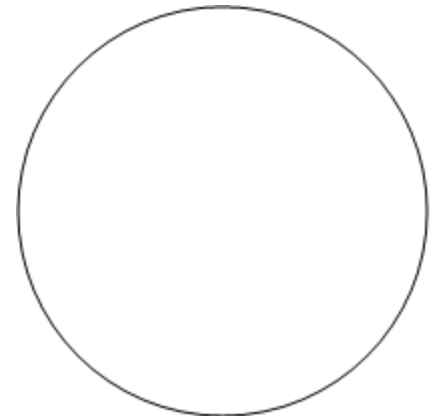
התרבות שלהם נחותה משלנו ולכן לא יכול להיות שוויון

במדינה דמוקרטית יש מקום לעמים ותרבויות שונות לחיות יחד

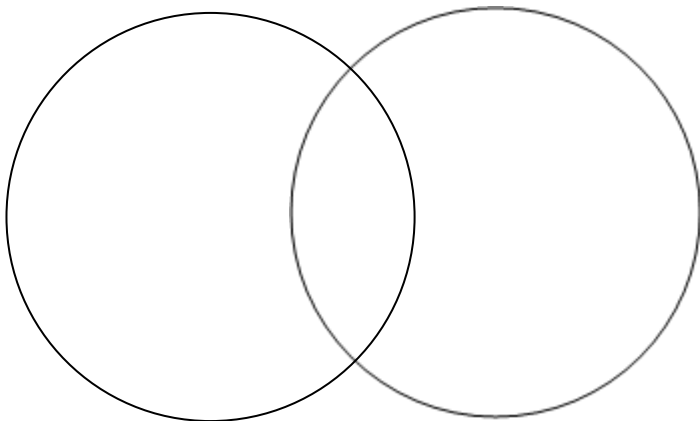
נספח ב

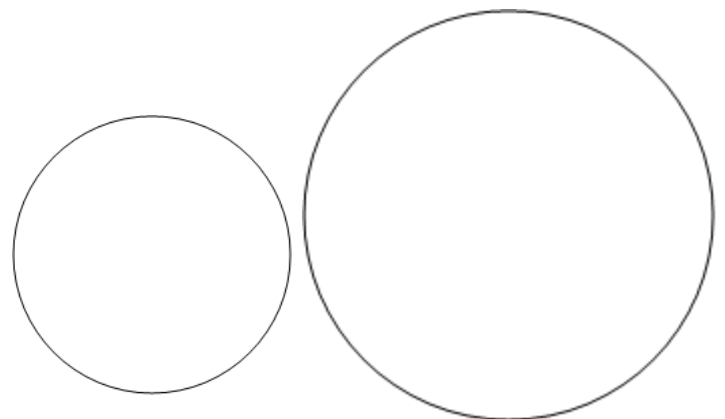
הפרדה

האחדה -
התבוללות

קיום משותף

מאבק

נזיר מג'לי

המכון הישראלי לדמוקרטיה טרח - לקראת פרסום נוסח הצעת "החוקה בהסכמה" שלו - לפנות אל ערביי ישראל ולשאול אותם על עמדותיהם בעניין. בסקר, שערך בעבור המכון לדמוקרטיה מכון "יאפא" הערבי, התברר כי שלושה מכל ארבעה ערבים אזרחי המדינה מסכימים להגדרתה של ישראל כ"מדינה יהודית דמוקרטית". זאת, בתנאי שהגדרה זו מבטיחה גם שוויון זכויות מלא לערבים.

מתי המעט בישראל שידעו על תוצאות הסקר הזה, שנערך בספטמבר, הופתעו מאוד. חלקם אולי פיקפקו באמינותו. הרי זה שנים רבות, שהציבור היהודי בישראל ניזון מכותרות סנסציוניות בעיתונות ומהצהרות מתלהמות של מנהיגים פוליטיים ובכירי מערכת הביטחון למיניהם, שמזהירים מפני ההקצנה ההולכת וגוברת בקרב ערביי ישראל. הם פיקפקו בנאמנותם למדינה של האזרחים הערבים, ובמקרה הטוב, הסבירו שהם סובלים מבעיית זהות ונקרעים בין הנאמנות לעמם לבין הנאמנות למדינתם. וכשהופיעה קבוצה של ערבים שאמרה שאין היא מרגישה שההשתייכות הכפולה כרוכה בפרדוקס, והיא מסתדרת טוב מאוד עם העובדה שהיא חלק בלתי נפרד הן ממדינת ישראל והן מהעם הפלשתיני; וכי אף נפלה בחלקה הזכות להימנות עם שתי הקהילות, כך שהיא יכולה לגשר ביניהן - או אז, אמרו: זה טוב, אבל זו קבוצה שולית ולא מייצגת.

והנה, כרעם ביום בהיר צץ לו סקר שבו יותר מ-77% מהנשאלים אומרים, כי "יתמכו", או "בטוח יתמכו", בכינון חוקה המגדירה את ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית המבטיחה שוויון מלא לערבים. זה מנוגד לדעה הקדומה הרווחת בארץ כלפי הערבים. זה לא מתאים לרוח הנושבת ממערכת הביטחון. לכן הפרסום שניתן לסקר היה צנוע. מה זה צנוע - הוא היה מוגבל ביותר. תארו לעצמכם אילו כותרות היו מתפרסמות בתקשורת לו התוצאה הייתה הפוכה ו-77% מהאזרחים הערבים היו אומרים שהם מתנגדים להגדרת ישראל כמדינה יהודית, ואילו תגובות היו נשמעות במערכת הפוליטית. ואם בסקר של אוניברסיטת חיפה, שפורסם לפני כחצי שנה, אמרו כשני שלישים מהיהודים שיש לעודד את הערבים לעזוב את המדינה - תארו לכם כמה היו אומרים זאת במקרה כזה.

תוצאות הסקר שערך "יאפא" הן מסר ישיר מהאוכלוסייה הערבית לאוכלוסייה היהודית. מסר של פיוס, שלום ושותפות, שיש לו חשיבות רבה. הערבים אומרים בעצם שלא רק שהם מקבלים את מדינת ישראל כעובדה קיימת, וכחלק מפתרון הסכסוך, אלא גם, ובעיקר, מכירים בהיותה ביטוי להגדרה העצמית של העם היהודי; מכירים בזכותו של העם הזה, שאין לו מדינה אחרת ומגיעה לו מדינה משלו שמוגדרת כמדינה יהודית.

אין הוכחה יותר טובה לכך שהערבים בישראל שואפים לתרום את חלקם לפתרון של שלום בסכסוך בין עמם לבין מדינתם.

ואגב, העמדה הנחרצת הזאת אינה מתנגשת כלל עם עובדת שייכותם של הערבים בישראל לעם הפלשתיני ולאומה הערבית. להיפך. הם נוקטים עמדה זו מתוך הבנה מלאה, שהפתרון לסכסוך

חייב להיות על בסיס של שתי מדינות. כלומר, הם רוצים שלעם שלהם תהיה מדינה עצמאית בצד מדינת ישראל היהודית.

מיותר לציין שהתנאי שלהם – קרי מדינה דמוקרטית שבה ייהנו הערבים משוויון מלא – הוא קודם כל תנאי שמשרת את האינטרס של מדינת ישראל ושל אזרחיה הערבים והיהודים כאחד.

ועמדה זו ראויה לתגובה הולמת של החברה היהודית, ושל המדינה בכלל.

נלחמים בגזענות בשכונה / חמשת הראפרים

תגידו לו שלום פריווט ומרחבא
כי מארק נכנס לתוך המסיבה

מי שלא מכיר
קוראים לי אמיר
ואני כאן הכי מהיר בעיר
לכל אחד שעובר אני אומר תצטרף
נפגשים כולם בגן שברחוב יוסף
גם עליי לפעמים משתלטים הכעסים
אבל לא רוצה שזה יהפוך לחיים
כי עדיף עם חברים בהדר לבלות
במקום ללכת עוד פעם מכות

הם מנסים לגרום לנו...

הכוכב שלי נראה לגמרי אחרת
אין מלחמות ואין שינאה מיותרת
הייתי רוצה שגם יהיה כאן טוב
שלא יאיימו על ילדים עם סכין ברחוב
הגעתם לרחוב שלי ויש חוקים חדשים
כולם משחקים עם כל האנשים
אתם אומרים מלחמה אני אומר שלום
לפארס ופיראס ולאיבן האיום

הם מנסים לגרום לנו...

בשבילנו שלום זה לא רק חלומות
בשבילנו זה איך מתנהגים ברחובות
מגיל 4 אני עם ערבים רוסים ויהודים
והדבר היחידי שאני שונא זה את הפחדים
אתה כל כך בטוח שאתה חכם
כל מי שלא דומה לך אתה רוצה לזרוק לים
אתה אומר לי לפחד אתה נראה לי משקר
כי אני פארס
אם אתה לא זוכר.

השם הוא פיראס פיראס זה השם
ומהקישקושים שלך אני לא מתרשם
בשכונה מסתובב אם מי שאני רוצה
ולא תגיד שהוא כזה או כזה
אותי לא מעניין אם הוא שחור או לבן
אם הוא משם או מכאן
אז תתחיל לשחק זה כל הסיפור
תעלה על המגרש ותבעט בכדור.

הם מנסים לגרום לנו לא להאמין באנשים
הם מנסים לגרום לנו להיות יותר מיואשים
הם יכולים לנסות אותנו זה לא מרשים
כי אנחנו מהדר והם סתם מקשקשים

אני לא מבין מה זה עניינם?
למה הם מנסים להכנס לנו לדם?
אנחנו פה ביחד כל החברים
ולא צריך שיגידו לי מה ההבדלים
מה זה משנה הדת או הצבע עור?
מה זה משנה אם הוא לבן או שחור?

לא לנקמה

שאל: בימים האחרונים ראיתי הרבה בפייסבוק אנשים שרושמים שלטים עם המילה נקמה עליהם. מה זו נקמה, אתם יודעים? (שלב פורקן והפתחות. לא להגיב)

שאל: האם נקמה זה לפעול במדיניות עין תחת עין?

שאל: מישהו כאן הולך לבית כנסת? מכירים את הרמב"ם? אתם יודעים מה הוא אומר על נקמה?

הרמב"ם נתן עצה טובה למי שבוער בו יצר הנקמה: "אם תרצה להנקם מאויבך תוסיף מעלות טובות ותלך בדרכי ישרים, ובזה ממילא תנקם משונאך, כי הוא יצטער על מדותיך, ויתאבל בשמעו שמעך הטוב. אבל אם תעשה מעשים מכוערים, אז ישמח שונאך על קלונוך וחרפתך. והנה הוא מתנקם בך"

נקודות לשיחה:

- מה אתם חושבים שהוא התכוון במשפט הזה? אתם מסכימים איתו?
- מי הם השונאים שלנו? איך ננקום בהם לפי הרמב"ם?
- ומה עם שונאינו רוצים לנקום בנו? מה אז נעשה?
- יכול להיות שהחמאס והרוצחים של בני הנוער רוצים שאנחנו נעשה מעשים מכוערים? למה? מה יוצא להם מזה?

נספח: ניתן לקרוא את שירו של טהא מוחמד עלי – נקמה

- מהן סוגי הנקמות השונות עליהן מדבר המשורר?
- עם אילו מהן אתם מזדהים?
- מה יחודי בסוג הנקמה עליו הוא מדבר?

נקמה / טאהא מוחמד עלי

אפלו רבע שעה
לפעמים
מעבר למועד שובו-
מתחשק לי להזמין לדו-קרב
אז
את האישה
לא אהרגהו
שרצח את אבי
אם הכנעתי אותו.
זאת ועוד...
לא אחסלהו
אם יתברר לי
שיש לו אחים ואחיות
שנוטים לו אהבה
ומתגעגעים עליו בלי הרף;
או שיש לו
אשה הששה לקראתו
וילדים
שאינם אוהבים כשהוא נעדר
ושמחים במתנות שלו
או שיש לו
ידידים וקרובים
שכנים ומכרים
חברים לתא-המעצר
שתפים לחדר בבית-החולים
רעים לספסל-הלמודים

שמתעניינים במעשיו
ומקפידים לומר לו שלום.
אבל אם יהיה צרירי
ברות עץ-משפחה
שאין לו לא אמה ולא אבא
לא אחים ולא אחיות
לא אשה ולא ילדים
בלי חברים וקרובים ושכנים
בלי מכרים
בלי רע או עמית, בלי ידיד לרפואה...
לא אוסיף
למצוקת צרירותו
לא יסורי גויעה
ולא עצב כליון.
רק בזאת אסתפק:
-אעלים עין ממנו
כשאתקל בו ברחוב
ואשכנע את עצמי
שהתעלמות,
בפני עצמה, גם היא
סוג של נקמה

אז אבא
שמניח את כף ימינו
על כברת הלב בחדרו
בכל פעם שהבן שלו מאחר

המלחמה היא בין קיצונים למתונים ולא בין יהודים לערבים

שאל: מי מכם הגיב ברשתות החברתיות על חטיפת ורצח הנערים? האם הבעתם את דעתכם? אתם חושבים שזה חשוב להביע דעה ביחס למצב הזה? מה הבעת דעה יוצרת?

שאל: האם ישנן דעות עימם אתם מסכימים ואחרות שאתם מתנגדים אליהם? לפי מה תחליט אם אתה מסכים או מתנגד לדעתו של מישהו?

אמור: אני רוצה לחשוף לכם סטטוס של נער שרשם בפייסבוק אחרי החטיפה של הנערים ואני רוצה שתחשבו תוך כדי שאני מקריא ואח"כ שתאמרו מה הייתם רושמים לו בתגובה ואם הייתם עושים לו לייק או לא.

לטרוריסטים שחטפו את הילדים שלנו – תחזירו אותם ועדיף לכם להחזיר אותם עכשיו! לראש הממשלה שלנו ולכל הממשלה שלו – תפסיקו לשתף פעולה עם מחבלים וטרוריסטים. שלשום הנערים האלו נחטפו, מחר זה יכול להיות אני, אתה או כל ישראלי אחר.

"האויבים שלנו לא מבחינים בין יהודים וערבים שחיים בישראל בשבילם אנחנו כולנו אחד, כולנו ישראליים ואתם יודעים מה? אני גאה בזה, אני ישראלי ואני אשאר ישראלי

בקש מהחניכים להגיב על הסטטוס.

חשוף את העובדה שהנער שפרסם את הסטטוס הזה הוא ערבי ישראלי בשם מוחמד זועבי.

שאל: האם השם זועבי מוכר לכם? מה הוא מעלה בכם?

אמור: אני רוצה שנצפה בסרטון שהנער הזה פרסם באינטרנט ונהיה מאוד ויראלי. (צפו בראיון בערוץ 2 שהוא רק בשפה העברית)

<http://www.mako.co.il/news-israel/local/Article-e2co787bcaaf641004.htm>

דיון:

- מה אתם חושבים על מוחמד? ועל ההתבטאויות שלו?
- מה אתם חושבים על הקריאה שלו להתאחד ביחד נגד הטרוריסטים?
- מה אתם חושבים? המבצע עכשיו בעזה הוא נגד ארגון בטרור חמאס – ששולח פצצות לישראל ורוצה לפגוע באנשים. האם זה אומר שכל הערבים הם תומכי חמאס?

אמור: לדעתי חשוב מאוד שנבדיל בין מחבלים ורוצחים לבני אדם, ונמצא כמה שיותר דרכים להבדיל את עצמנו – בני האדם, מהם – הרוצחים. חשוב לי לומר שאחרי ששמעתי את מוחמד זועבי וחברים נוספים ערבים, אני יודע בצורה חד משמעית שהמלחמה הזו היא של אנשים שוחרי שלום וחיים נורמלים נגד רוצחים שאין להם שום ערך לחיי אדם. עם החלוקה הזו – של רוצחים מול שוחרי שלום אני יכול להזדהות. עם החלוקה של יהודים וערבים אני לא יכול להזדהות, רוצחים של נערים הם רוצחים כמו שאמרה אמא של נפתלי פרנקל. דם הוא דם.

הדת היהודית הינה שוחרת שלום ויש כוחות המנסים להרסה

שאל: מה הדבר הכי חשוב ביהדות? (קבל תשובות מגוונות)

אמור: בואו ואספר לכם סיפור. בא גר אחד לרבי הלל הזקן ואמר לו, "רבי הלל, אני ממש ממחר, תוכל ללמד אותי את כל התורה על רגל אחת?" ענה לו רבי הלל הזקן "דעלך סני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא זיל גמור". אתם יודעים מה זה אומר? זה אומר – מה ששנא עליך, אל תעשה לרעך. מה לדעתכם הכוונה? לאיזה חבר הרבי הלל מתכוון? מה הכוונה רע (גם חבר וגם הרע לך – ההופכי לך).

שאל: אם כן, מה הדבר החשוב ביותר בתורה? אני רוצה להראות לכם שתי גישות של הדת היהודית. כל אחת מהן לוקחת אותנו את העם היהודי למקום אחר.

חשוב את שתי הגישות

לפיכך נברא אדם יחידי, ללמדך לב, שכל המאבד נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאלו אבד עולם מלא. וכל המקים נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאלו קים עולם מלא. ומפני שלום הבריות, שלא יאמר אדם לחברו אבא גדול מאביך. ושלא יהו מינין אומרים, הרבה רשויות בשמים. ולהגיד לד גדלתו של הקדוש ברוך הוא, שאדם טובע כמה מטבעות בחותם לה אחד וכלן דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון לו ואין אחד מהן דומה לחברו. לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר, בשבילי נברא העולם

סנהדרין ד', ה'

"עלה בידנו כי מהפסוק 'לא תרצח' אי אפשר ללמוד על איסור הריגת גוי' ומכאן 'אנחנו רואים שחיי עובר חשובים יותר מחיי גוי' ועוד 'כאשר דנים בהריגת תינוקות וילדים... סברה... מתירה לפגוע גם בתינוקות וחפים מפשע גמורים באופן מכוון' 'ובאופן פשוט גם הם מרוויחים מזה, כי אחרת יגדלו בצורה לא מתוקנת וממילא נאלץ להרגם... וסופם להיות בני מוות בעולם בו אין להם מקום' 'מותר להורגו גם רם מדובר בחסיד אומות העולם והוא לא אשם כלל במצב"

הספר תורת המלך

שאל: אילו מהגישות יותר חוברת לדעתכם "לאל תעשה לחברך מה ששנא עליך?"

אמור: כותבי ומאשרי כתב הקריאה לרצח פעוטות, ילדים, נשים וגברים, רק משום שאינם יהודים והמכונה בשם "תורת המלך", הם מסיתים ומדיחים החותרים לחורבנה של ישראל שלנו. "ההכשר" ההלכתי אותו נתנו למעשים אלה, הוא תמרור אזהרה שחור מפני הבאות עלינו. אני חושב שעלינו לקרוא לכל גורמי אכיפת החוק ולממשלת ישראל, אשר נמנעו עד עכשיו מנקיטת הצעדים המתבקשים על פי חוק – לעצור, כל עוד אפשר, את הקבוצה החותרת הלכה ולמעשה להרוס את מדינת ישראל.

קטעי העשרה למחנכ/ת

”איש אינו נולד כשהוא שונא אדם אחר
בגלל גזון עורו, מוצאו או דתו. אנשים
לומדים לשנוא, ואם ניתן ללמדם זאת ניתן
ללמדם לאהוב, כי האהבה קרובה יותר
ללבו של האדם מאשר ניגודה”
נלסון מנדלה

אם אני אני כי אתה אתה, ואתה אתה כי
אני אני, אז אני לא אני ואתה לא אתה.
אבל אם אני אני כי אני אני, ואתה אתה כי
אתה אתה, אז אני אני ואתה אתה.

רבי מנחם מנדל מקוצק

מרגע שחויית המלחמה חושפת את אפשרות המוות שאורבת בכל רגע שלה, מחשבותינו לא יכולות לנוע מיום אחד למשנהו בלי לפגוש את פני המוות. ואז התודעה נזרקת אל מדרון שהיא יכולה לעמוד בו זמן קצר בלבד; אבל כל בוקר של יום חדש מציג מחדש את אותו כורח; וימים נערמים על ימים והופכים לשנים. בכל אחד ואחד מהימים האלו הנפש סובלת אלימות. באופן קבוע, מדי יום, הנפש מסרסת את עצמה משאיפות, כי המחשבה לא יכולה לנוע בזמן בלי לפגוש בדרכה במוות. כך המלחמה מוחקת את כל המושגים של כוונה או מטרה, כולל אפילו את 'מטרות הלחימה' שלה-עצמה. היא מוחקת את עצם האפשרות לסיים את המלחמה. עבור מי שנמצא בחוץ, החיים בתוך מצב אלים כל-כך הם משהו שאי אפשר לתפוס; עבור מי שבפנים, הסוף למצב האלים הוא הבלתי נתפס. כתוצאה מכך, אף אחד לא עושה שום דבר כדי להביא את הסוף הזה. מול צבא חמוש, איזו יד תרפה מנשקה? התודעה צריכה למצוא דרך החוצה, אבל התודעה איבדה אפילו את היכולת להביט החוצה. התודעה שקועה לחלוטין באלימות כלפי עצמה.

סימון וייל- "האיליאדה, או שירת הכוח". 1940

כולם? כל הערבים באשר הם? חלק יגידו שרק החמאסניקים. אחרים יגידו שכולם, שאפילו הילד הקטן בעריסה יגדל להיות רוצח יהודים. אחד התלמידים ידפוק על השולחן ויצעק: "אני שונא אותם! אין לי בעיה לדפוק לכל ילד ערבי כדור בראש!". האמירה האחרונה תטלטל אותי, אבל אני אנסה להתעשת ולהחזיר שליטה על הדיון. "ומה אתם חושבים על אותם יהודים שרצחו באכזריות את הנער הערבי בן ה-16, מוחמד אבו חדיר?", (אני אשנן את שמו לפני השיעור, כדי להעביר מסר שגם לו יש שם, למרות שבטח אתקשה לזכור אותו בעצמי). "זה בכלל לא נכון! המשפחה שלו רצחה אותו כי הוא היה הומו!" או "זה מגעיל שעשו את זה, אבל הם התחילו. לא היו עושים את זה אם הם לא היו רוצחים קודם את השלושה נערים היהודים".

באחורי הכיתה יצביע תלמיד שקט. אני אנסה להשקיט את הצעקות ולאפשר לו להשמיע את קולו. זה ייקח כמה רגעים, אבל לבסוף ישתרר שקט. "זה לא בסדר שרצחו אותו, זה בדיוק אותו דבר", הוא יאמר. "זה לא אותו דבר!", אחת הבנות תקטע את דבריו ומיד אחריה יישמעו שוב צעקות מכל עבר. "אין. הערבים האלה, יימח שמם, אני שונאת אותם!" ואז: "המורה, את שמאלנית?"

הדרך להפסיק לפחד

08 יולי, 2014

קרן להמן

תקראו לי פחדנית, אבל עם כל מה הזוועות שמתחוללות סביב, אני חשה הקלה עצומה מכך שאני לא צריכה לעמוד כרגע בחזית הכיתה ולנהל על כך דיונים. זה קצת מוזר לאור העובדה שבדיוק בשביל הרגעים האלה החלטתי להיות מורה. לא בחרתי במקצוע כדי להעביר כמה שיותר תלמידים את הבגרות בספרות ושיח ה"מפתחות לחיים" זר לי. רציתי להיכנס לכיתה בדיוק כדי לגעת בפצעים המדממים, להעביר דרכם מסרים של סובלנות, של קבלת האחר, של שלום, של פמיניזם. וכעת, אני מודה, נוח לי יותר להיות ספונה בדל"ת אמותי ולא לקחת חלק בדיון הסוער שהיה ודאי מתעורר בכיתה.

אני יכולה לדמיין אותו בראשי. אני אבקש מהתלמידים להתייחס לארועי השבועות האחרונים. הראשון עוד יקבל רשות דיבור, אך מהר מאוד זה יהפוך לבליל של צעקות. הם יגידו שצריך להרוג את כולם, כי אצלם כולם שונאים אותנו ורוצים להרוג אותנו. כשאני אנסה להראות להם שהנה גם הם מתבטאים מתוך שנאה, שנובעת מאי-הכרת האחר, הם לא יבינו מה הקשר. אנחנו רק מגנים על עצמנו, אבל הם, הם רוצחים, הם חיות אדם, הם לא אנושיים.

כך, לא היו מסוגלים לתפוס את ש"אנחנו" יכולים לשרוף ילד בעודו בחיים. פשוט לא מסוגלים.

לא מסוגלים, כי יש בהם עדין את הטוב הזה, שמתקשה להאמין לזה שיש רוע כל כך גדול בעולם. טוב, שמתקשה להאמין, שמישהו מאיתנו, חלק מהעם הזה, עשה את הרוע הזה בידינו.

והטוב הזה, עדין קיים, גם בכל אחד מהנערים האלו, שנזרקו מבתי הספר, ולא הלכו למחנה הקיץ של הצופים ולקורס האנגלית, ולא זכו למסגרת מכילה, ובמקום זה מתעטפים בדגלי ישראל וקופצים באקסטזת "מוות לערבים" במרכז ירושלים היפה.

אולי זה קשה לראות אותו לפעמים, את הטוב הזה, בימים כאלה, ובשום פנים אין במילים האלו כדי להצדיק מעשי זוועה, לא של ערבים ולא של יהודים. להפך, אלו אולי המעשים הנפשעים ביותר שיכול אדם לעשות. אבל צריך לזכור שהרוע מהפנט וגדול וסוחף. המגאפון. "יהודי זה נשמה", הקפיצה המשותפת לכולם ביחד, "ערבי זה בן זונה!". זה מקיף אותך, וזה נעים, וזה גורם לך להרגיש כל כך חשוב בעולם שבו תמיד היית הדפוק והשנוא והלא-שייך.

אז כן, הטוב הזה, שקצת קשה לראות אותו עכשיו, עדין שם. והוא פועם בכל אדם, ובכל ילד בן 17, והוא מחכה למבוגרים משמעותיים. ולדיון טוב בכיתה, ולמורה או אמא שתשים יד על הכתף כשצריך, ולמדינה שתחליט להשקיע יותר בנוער המנותק שלה. כי אפשר להיות אחרת. טובים יותר, ומוסריים יותר ואוהבי אדם.

דברים שכתב אמנון רבינוביץ', מורה ומחנך בתיכון זיו בירושלים וחבר הנהגת תנועת המורים:

באתי להגיד להם שאני גאה בהם מאוד, בילדים החמודים שלי שבכיתה ז' שקמים לקורס הקיץ באנגלית כל בוקר יום-יום כבר שבועיים. אחרי ההתרגשות הראשונית מזה ש"הרכז בא לבקר אותנו", וכמה שאלות מעוררות מחשבה על מה שקורה, האות ניתן, והמילים הלא-כל-כך-נעימות התחילו לעופף לחלל בלי תקנה: "להרוג את כולם", "באמת מוות לכל הערבים", כאילו רק היה צריך שמישהו יפתח את הצוהר.

אבל לאט לאט, כשהם מרגיעים את עצמם, וגם משתפים את הפחד, "אולי לא את כולם, רק את הטרוריסטים", ו-"רגע, רגע, מאהר (אחרי הניקיון של בית הספר) הוא גם ערבי?". אחרי דיון של עשר דקות, והמסקנה ש"המצב מורכב" ו"באמת צריך לא להיות קיצוניים יותר מדי", היה ברור משהו אחד ללא עוררין: "זה לא אנחנו שהרגנו את הערבי."

זו עוד הייתה שעת צהריים, ואני רק ניסיתי להגיד שאנחנו עוד לא יודעים, ובטח בקרוב יפורסמו תוצאות החקירה, אבל פשוט לא היה עם מי לדבר: "אמנון, נו, זה לא אנחנו הרגנו את הערבי הזה."

עכשיו תראו, אפשר להאשים את הפייסבוק שמכר להם אי דיוקים שהשתוללו, ואפשר להגיד שהם בהכחשה, אבל אני חושב שהיה בזה גם אמירה כנה מהלב ורגע מעורר השראה. בעוד שרובנו "קיווינו-שזה-לא-על-רקע-לאומני", הם, בילדותם התמימה והטהורה כל

בין דם לדם) אז מה כן אפשר לעשות??? להרבות
את הטוב בעולם !!

**דברים ששלחה ענת לוזון, מורה
ומחנכת בתיכון גבעת גונן
לתלמידות והתלמידים שלה
בקבוצת הווצאפ הכיתתית, ברוח
דברי הרב שטיינזלץ :**

תלמידות ותלמידים יקרות ויקרים שלי, למרות
החופשה אני מרגישה צורך לומר כמה מילים על
האירועים האחרונים. אנחנו נמצאים בתקופה קשה
מאוד ..

רצח 3 הנערים היה כסכין בלב של כולנו. העצב,
התסכול והאכזבה הקשים מנשוא. רבים גם חשים
רגשות של רצון בנקמה. מדובר ברגש טבעי ומובן
ביותר. אך גם מסוכן ..

יש משפט חסידי שאומר: מעט אור דוחה הרבה
חושך!!! צריך להרבות במעשים טובים שיאירו את
החושך... זו דעתי... באהבה רבה. והמשך חופשה
נעימה ובטוחה!!

ענת

חשוב שנבדיל בין מיצוי הדין, הענשת הפושעים
והגנה לגיטימית על עצמנו ובין פגיעה אכזרית
באנשים חפים מפשע. רצח הנער הפלסטיני מקורו
בשורש רע ואכזרי ממש כמו הרצח של שלושת
הנערים !

האל אומר בתורה (בדברים): "לי נקם ושלם".
הנקמה והמשפט היא בידי האל ולא בידי האדם !!

אל לנו לקחת את החוק והמשפט לידיים ובודאי לא
לבצע פשעים מוסריים (רצח הוא רצח, ללא הבדל

מאודם למנוע אותו, ומחויבות לכך שהתלמידים שלי עוד יבחרו בתקווה ובאמונה לחיים משותפים של שלום.

אין נחמה לכאב שלכם, מי יתן ולא תדעו עוד צער.

טלי גורדון

מורה מכרמיאל

רביד.

عائلة ابو خضير

في هذا الاسبوع القلب يحاول ان يستوعب مقتل ثلاثة شبان والعقل يحاول استيعاب العنف الكثير وموجة الغضب التي تغطي كل اجزاء الطيبه والاتصال المشترك , وكل يوم نواجه امتحان صعب جدا للنفس البشرية. انا انظر الى صور عزيزكم محمد لساعات طويلة احساسى سيئ جدا وصعب جدا والالم للمره الثانيه لم يستطع ان يميز بين الاولاد القتلى وبين عائلات تدمر عالمهم والالم لا يوجد لديه دوله او دين او جنس , هو مصاب جلل ولا يرحم اي انسان وفي الايام الاخيره بشكل لا يطاق.

وانا لا استطيع ان اصدق كيف انه يوجد اشخاص ينزلون الى اسوء المستويات باختيارهم قتل نفس بريئه واختيار التسبب بالمشاكل لاشخاص اخرين بين اليهود وبين العرب كيهودية اسرائيلية انا اخجل من ابناء قومي هم الذين اختاروا التصرف بعنف شديد , باسم الهوية المشتركة لنا اليهودية - الاسرائيلية.

انا لا اعرف ما هو موقفكم ولا اعرف حياتكم ولا تفكيركم , ولا تفكيركم عني . انا لا اعرفكم الان ولا اظن اننا سنتعرف , ولكنني اعرف بشكل قاطع انه مفهوم ضمنا ان العنف والقتل والتخريب وليس مهم في اي جزء كان . لكنه من المستحيل ان يصلح الوضع العام .

لا يهمني اي شخص كان عربي او يهودي انا ضده اذا اختار اصلاح الامور بالعنف والقتل والتخريب باسم الانتقام . انا اعرف انني اريد ان ابعث لكم قدر استطاعتي وهذه مهمتي كمعلمه في الجليل , لان التعايش المشترك العربي-يهودي هو ليس فقط بعد جغرافي الا انه اختيار وايمان لعمل شبيئ يضعف دائره الكره وينهيها للابد وبالاخص العنف الذي يحرق القلب والروح .

ومهمتي اتجاه طلابي ان اجعلهم يشعرون بالآخر ولا يصبحوا لا مبالين اتجاهه وايضا يختاروا ان ينهوه ومنعه , انا التزم ايضا ان طلابي يختاروا الامل والايمان بانهم يستطيعوا ان يعيشوا حياة مشتركه وامنه . لا توجد كلمات تكفي لمواساتكم في الاممكم "وان شاء الله تكون هذه اخر احزانكم".

طالي جوردان

معلمه من الكرميل

رفيد.

מכתב של טלי גורדון, מחנכת מכרמיאל, למשפחתו של מוחמד אבו חד'יר בן ה-15 שנרצח בידי יהודים:

משפחת אבו חדיר,

בשבוע שבו הלב עוד מנסה לעכל רצח של שלושה נערים, והראש מנסה לעבד את כמות האלימות והזעם ששוטפים ומכסים כל חלקה טובה וכל פיסת תקשורת, נדמה שכל יום מזמן מבחן קשה יותר לנפש.

אני מתבוננת בתמונתו של מוחמד יקירכם כבר שעה ארוכה ותחושה קשה מנשוא מכבידה עלי. הכאב שוב מוכיח שהוא לא יודע להבחין בין ילדים הרוגים, בין משפחות שחרב עליהן עולמן. הכאב אינו מבחין בין דם לדם, אין לו לאום וגזע ודת ומין. הוא פוגע ומכה בנו ללא רחמים. ובימים האחרונים ביתר שאת.

הדעת מסרבת לתפוס ומסרבת לקבל את הבחירה האנושית לרדת לשפל מוסרי, את ההתמסרות האכזרית והנפשעת ליצרים האפלים ביותר שיש ברצח חפים מפשע, בין אם הם יהודים ובין אם הם ערבים. כיהודייה וישראלית אני נמלאת בושה ואימה נוכח הידיעה שבני עמי הם אלה שבחרו בחירה מוסרית איומה כל כך ועוד בשם הזהות המשותפת שלנו - היהודית, הישראלית והציונית.

איני יודעת מהן עמדותיכם, איני מכירה את חייכם, את מחשבותיכם, את דעתכם עלי. אבל אני יודעת, אתכם וסביר להניח גם לא אכיר. אבל אני יודעת, בוודאות, באופן העמוק והברור ביותר שתהיינה המחלוקות אשר תהיינה, מרות וקשות וטעונות הן לעולם לעולם לא יצדיקו מעשי אלימות כל כך איומים דוגמת האסון שלכם.

לרוצחים אשר דוגלים במוסר של נקמה בשם היהדות אין מקום יחד איתי תחת אותה הגדרת הזהות.

בהרבה צניעות וענווה אני מבינה שיש בי הצורך לשלוח לכם את המעט שאני יכולה וזו המחוייבות שלי כמורה בגליל, שהקיום המשותף היהודי ערבי הוא לא רק כורח גיאוגרפי אלא גם בחירה ואמונה, שאעשה כמיטב יכולתי להיאבק במעגלי השינאה, באש האלימות שמכלה ושורפת נפשות. מחוייבות לכך שהתלמידים שלי ידעו להכיר בכאב של האחר, לעולם לא יהיו אדישים אליו וירצו בכל

מפגש – אג'טמאע

מפגש – אג'טמאע תוכניות למפגשי יהודים ערבים

אל מול הרתיחה הגועשת בכל רחבי הארץ, מנהרייה ועכו, בכפרי הגליל, וואדי ערה וירושלים, הערים המעורבות, יישובי עוטף עזה והדרום המצויים תחת איום הרקטות, ולאור הפעולה הצבאית בעזה, אנו מעוניינים לנקוט פעולה משמעותית המתייחסת למצב הקשה באופן חינוכי עמוק. עלינו להשתמש בכלי הדיאלוג, החינוך וההדרכה ליצירת פעולה אשר דורשת מכל תושבי העיר להעמיד במרכז העשייה שלהם את קדושת חיי האדם באשר הוא אדם, ואת הדמוקרטיה הישראלית. זאת מתוך אמונת אמת כי ערכים אלו יקדמו מציאות טובה יותר מזו בה אנו מצויים היום.

מטרת העל:

מפגשי מחנכות ומחנכים מתחום החינוך הבלתי פורמאלי, בני נוער, צעירים ומבוגרים, יהודים וערבים, חילוניים ודתיים. ליצירת דיאלוג והבנה משותפת של המצב בארץ, לחיזוק המרכז המשותף ויכולת ההתמודדות משותפת עם הקשיים בהם נמצאת החברה הישראלית.

מטרות:

1. יצירת שיחות המאפשרות מקום לשיחה ועיבוד של המשבר הנוכחי.
2. חיזוק כוחו של הדיאלוג המשותף בין תושבים, בני נוער, צעירים ומבוגרים, בני עדות, עמים ודתות שונות.
3. רקימת פעולה חינוכית משותפת ומקבילה, הדורשת התמודדות ערכית מורכבת, בחירה בחינוך לדיאלוג, סובלנות ודמוקרטיה אמתית אל מול האלימות והלחימה.

עקרונות

- מפגשי מחנכים בחינוך הבלתי פורמאלי בעיר, מדריכים מתנועות הנוער, מרכזים קהילתיים, מורים, צעירים.
- מפגש משותף של ערבים ויהודים, חילוניים ודתיים.
- המפגשים אינם מפגשים פוליטיים, אלא מפגשים של תושבי העיר המעורבת הבוחרים במפגש עם האחר כערך בסיסי לקיום משותף בעיר.
- כל מפגש יודרך ע"י מדריכה יהודית ומדריך ערבי (או להפך).
- בכל מפגש יתאפשר לנפגשים בו להמשיך ולפתח את הדיאלוג למפגשים נוספים.

המפגשים

לאחר תהליך פנימי אותה תעבור כל כיתה/ קבוצה בתהליך "נאבקים בגזענות ובאלימות, שומרים על הדמוקרטיה", יתקיימו מספר אופני מפגשי 'מפגש-אג'תמאע' שיבחרו ע"י המחנך הערבי והיהודי שעובדים עם התוכנית.

1. **מפגש-אג'תמאע בכיתה/סלון/סניף הפעילות:** תלמידים יהודים וערבים, נפגשים לשיח חברי שאינו פוליטי, המודרך ע"י מדריך יהודי ומדריכה ערביה שהוכשרו ע"י המרכז לקיום משותף.
2. **מפגש-אג'תמאע שיח מחנכים:** התאספות למעגלי שיחה של אנשי חינוך ערבים ויהודים מכל גורמי החינוך להערכות ומחשבה חינוכית על המצב.
3. **מפגש-אג'תמאע צעירים וסטודנטים:** ניתן לקיים את המפגש בין סטודנטים להוראה המתנסים בבתי הספר השונים

מי אנחנו

המרכז לקיום משותף - מרכז חינוכי ותרבותי למפגש יהודי-ערבי של ילדים ונוער, צעירים ומבוגרים. המרכז הוקם בשנת 1998 בקיבוץ אשבל שבגליל כחלק מתנועת דרור ישראל, ומאז פעיל ב-15 יישובים ערביים ובדואים בגליל, בכלל הערים המעורבות בישראל ובישובי הנגב. המרכז מפעיל תוכניות לימוד בבתי הספר, מפגשי יהודים וערבים, וכן מרכזים חינוכיים לילדים ובני נוער בשעות אה"צ, המצמיחים קבוצות הנהגה והדרכה. המחנכים במרכז לקיום משותף הינם חברי תנועת דרור ישראל, החיים בקיבוצי מחנכים ברחבי הארץ ומוכשרים במסלול ייחודי להכשרת מורים במכללת בית ברל - "בית המדרש למורי עם".

מפגש-اجتماع התקיים במהלך הקיץ בשדרות, חיפה, ירושלים, אשבל-סחנין, רהט-באר שבע, עפולה-נצרת ותל אביב-יפו.

לתיאום מפגש

תום ויזל

רכז המרכז לקיום משותף - יפו

0546738731

tomvizel@gmail.com